

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

Երկուշաբթի 1 Հոկտեմբեր 2018 - Թիւ 4

Հրատարակչութիւն՝

Արեւմտեան Հայաստանի
Ուսումնասիրութիւններու Կեդրոն

Հետադարձ կապ
mfa@warmeniagov.com

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջին էջ	1
Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւն	2
Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւն	3
Արեւմտեան Հայաստանի Տարագիր Հայութեան ծայնը	6
Միջազգային	8
Արեւմտեան Հայաստանի Մշակոյթ	9
Պետական փաստաթուղթեր	10
Արեւմտեան Հայաստանի Խորհրդարան	
Յաւելուած - Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Խորհրդարան	13
Վերջին էջ	17

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԱՐԵՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

Երկուշաբթի 1 Հոկտեմբեր 2018 - Թիւ 4

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի Խորհրդարանի Երկրորդ գումարման 2018-ի ընտրութիւններուն՝ 75 թեկնածուներու անուանացանկի պաշտօնական հրապարակումը
Մանրամասնութիւնները տեսնել [յաւելումին](#) մէջ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը կը յայտնէ՝

"Արեւմտեան Հայաստանը սերտօրէն հետաքրքրուած է Սոչիի մէջ Ռուսաստանի եւ Թիւրքիոյ նախագահներուն միջեւ կնքուած համաձայնութեամբ, մանաւանդ այն մասով, որ կը նախատեսէ զինագործական գոտիի մը ստեղծումը Իդլիքի նահանգին շուրջ, ինչը Նախագահ Աբրահամեանը անհրաժեշտ կը գտնէ տարածելու նաեւ Կիլիկիոյ եւ Արեւմտեան Հայաստանի գրաւեալ տարածքներու սահմանի երկայնքով, որոնք Արեւմտեան Հայաստանի պետական կառոյցները կը կարողանան անմիջապէս վերականգնել իրենց պետական գործունէութիւնը":

Սեպտեմբեր 18, 1918 - 2018 ԱՐԱՐԱ - Հայկական Լեզգիոնի յաղթանակի 100 ամեակը ԿԻԼԻԿԻՈՅ ազատագրման ճամբին

Արարան բլուր մըն է Պաղեստինի մէջ, Երուսաղէմէն քիչ մը հեռու: Հոն 1918 Սեպտեմբեր 19-ին տեղի ունեցաւ Ա.Համաշխարհային պատերազմի ճակատագրական ճակատամարտերէն մէկը, մէկ կողմէ յառաջացող անգլիական եւ ֆրանսական բանակներուն, որոնց հրամանատարներն էին անգլիացի Զօրավար Ալենային եւ ֆրանսացիներ Տէ Փիեֆափը ու գնդապետ Ռոմիէօն, ու Օսմանեան 4-րդ բանակին միջեւ, որու հրամանատարներն էին գերմանացի Լիման Վոն Սանտրըքը եւ օսմանցի Ճէվատ Փաշան: Օսմանեան բանակը դիրք բռնած էր Արարայի բլուրին վրայ, որ կը գտնուէր Միջերկրական Ծովէն մինչեւ ներս երկարող ճակատին արեւելեան թեւին վրայ: Դաշնակիցներու բանակը ստորտն պիտի յառաջանար դէպի վեր: Բաւական դժուար գործ էր: Այս ճակատամարտին եթէ օսմանցիները պարտուէին, դուրս պիտի մղուէին ամբողջ Միջին Արեւելքէն: Դաշնակիցները առաւելութիւն մը ունէին՝ իրենց շարքերուն միացած էր Հայկական Լեզգիոնը:

Հայոց Տեղապանութենէն ետք եւ մեր ժողովուրդի պապենական հողերու կորուստէն ետք, հայ ժողովուրդի գաւակներ թուրքին դէմ ցատումով լեցուած էին ու առիթի կը սպասէին իրենց ազգակիցներուն վրէժը լուծելու համար: Անոնք ուրիշ նպատակ մըն ալ ունէին՝ կ'ուզէին .....(Շարունակութիւնը էջ 5)

Խմբագրական

Սոչի՞.., թէ Սուրիոս2

Իդլիք - Ադանա - Էրզրում
Մեծ նահանգի ուղիքին

Ռուսաստանի Դաշնութեան եւ Թիւրքիոյ նախագահներու հանդիպման Սոչիի մէջ տեղի ունեցած վերջին գազաթափողովի արդիւնքներէն շատ բան դուրս չեկաւ՝ ըստ լրատուական միջոցներուն: Անոնք խօսեցան ինչոր ռազմական համաձայնութեան մասին, ըստ որուն Սուրիոյ Արաբական Բանակի լայնածաւալ յարձակումը Իդլիքի վրայ կը կանխուէր, կամ կը յետաձգուէր:

Սոյն համաձայնութեան մասին սակաւ լուրերը կը տեղեկացնեն թէ Սուրիոյ պետական բանակին եւ համաշխարհային ահաբեկչական զինեալ գունդերուն միջեւ չէզոք գոտի մը պիտի ստեղծուի, ուր Ռուսաստանի Դաշնութիւնն ու Թիւրքիան միասնական հսկիչ ուժեր պիտի տեղադրեն՝ կանխարգիլելու համար որեւէ անմիջական բախում Սուրիոյ պետական բանակին եւ ահաբեկիչներուն միջեւ: Մինչ Թիւրքիան յանձն պիտի առնէ ահաբեկիչները Իդլիքի նահանգէն դուրս բերելու հարցը: Սակայն ժամկետներ չեն հրապարակուած:

Սուրիոյ պաշտօնական ծայրը կը մնայ լուռ, բայց Լիբանանեան "Հըզբուլլահ" կուսակցութեան առաջնորդը դրական կը համարէ Սոչիի գազաթի արդիւնքները, աւելցնելով. "Եթէ Թրքական կողմը կատարէ իր ստանձնած պարտաւորութիւնները..":

Հանդիպման արդիւնքներուն մանրամասն տեղեակ վստահելի աղբիւրներուն մեզի փոխանցած տեղեկութիւններուն համաձայն, Սոչիի համաձայնութիւնը իսկութեան մէջ, եւ անկէ սպասուած գործնական հետեւանքները մեծ չափով կրկնութիւնն են 30 Հոկտեմբեր 1918-ի Օսմանեան կայսրութեան պարտութիւնը հաստատող Սուրիոսի զինադադարի արժանագրութեան:

Թիւրքիան այսօր այլընտրանք չունէր: Իր փաստացի պարտութիւնը պիտի կնքուէր կամ Սուրիոյ պետական բանակի ջախջախիչ յաղթանակով Իդլիքի ճակատամարտին, Թիւրքիոյ ջախջախիչ եւ աղմկալից պարտութեամբ մը՝ զոր Ռուսաստանի Դաշնութիւնը բարձր խոհեմութեամբ կրցաւ ծեսաւորել, պահպանելով՝ այսպէս կոչուած "Թիւրքիոյ երեսի ջուրը": Բայց մինչեւ ե՞րբ..:

Ինչպէս վերջերս նշած էինք Թիւրքիոյ խորհրդարանական վերջին ընտրութիւններուն առնչութեամբ, թէ ներկայիս Թիւրքիոյ քաղաքական դաշտի բոլոր կողմերը մտահոգող միակ հիմնախնդիրը, որ դարձած էր ընտրապայքարի քարոզարշաւի առանցքային միջոց, Թիւրքիոյ տարածքային ենթադրեալ ամբողջականութիւնն էր: Այսօր նոյնպէս, Թիւրքիոյ քաղաքական վերնախաւը քաջատեղեակ է, որ ներկայիս Սուրիոյ տարածքներէն ներս Թրքական բանակի զբաղցուցած որեւէ տարածքէն նահանջը կրնայ զլտորուիլ ու անցնիլ Թրքական ներկայ սահմաններէն անդին, յատկապէս Կիլիկիոյ վրայով: Իսկ նահանգի աւարտական կէտը այսօր ոչ ոք կրնայ նախատեսել:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւն

Նախագահական Հրամանագիր Թիւ 48 – 2018.08.09

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան
Արարատ (Մասիս) լեան բնական պաշտպանութեան

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը,

- Համաձայն ԱՀՀ Սահմանադրութեան ԳԼՈՒԽ III Յօդուած 58 մինչեւ 65-ին,
- Համաձայն ԱՀՀ Սահմանադրութեան ԳԼՈՒԽ IV Յօդուած 66 մինչեւ 68-ին,

2018 թ.-ի Օգոստոս 9-ին, Բնիկ Ժողովուրդներու միջազգային օրը, Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը վաւերացուցած է թիւ 48 հրամանագիրը,

Կը հրամանագրէ ;

Յօդուած ա – Արարատ (Մասիս) լեռը (աշխարհով մէկ նշանաւոր) դասակարգելով որպէս Սուրբ լեռ, եւ Արեւմտեան Հայաստանի եւ Հայ ժողովուրդի (Հայաստանի բնակչութեան) կողմէ պաշտպանուող հրաբուխ (լեռ):

Մարդկութիւնն իր խորքերէն ներշնչող սրբազան աղբիւրի տարածք է Արարատ լեռը (Մասիսը), որն ուղիղ կը յառնի Արարատեան դաշտավայրէն՝ ծովի մակերեսէն 5165 մ. բարձրութեամբ:

Յօդուած բ - Արարատ անունը առաջին անգամ կը յայտնուի Աստուածաշունչի մէջ — «Օննդոց» գիրքը (Գ. 8.4) կը յիշատակէ լեռնաշղթայ մը, ուր Նոյի տապանը հանգրուանած է Ջրհեղեղէն ետք, Արարատեան թագաւորութեան սահմաններուն, որ նաեւ ասորական հինաւորաց աղբիւրներով յայտնի է որպէս Ուրարտու, եւ զարգացած է հայկական բարձրավանդակի եւ անոր մեծ լիճերուն շուրջ:

Նախապատմական շրջանէն՝ Արարատ լեռը (Մասիսը) որպէս հրաբուխ կը խորհրդանշէ Վիշապը, Հայերու Վիշապը, կրակ արտաշնչող, որ մինչեւ օրս մեծ ազդեցութիւն ունի հայ արուեստին վրայ: «Օձը կ'երագէ Վիշապ ըլլալու մասին»

Յօդուած գ - Այս պատմական դասակարգումը կը վերաբերի նաեւ ամբողջ տարածաշրջանին, Արարատեան դաշտին, Սուրբ Յակոբի վանքին եւ Արարատի (Մասիս) մարզի ամբողջ պատմական ժառանգութեան:

Յօդուած դ - Հրամանագիրը կը հրապարակուի Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Պաշտոնական տեղեկագրով:

Կարին, 09.08.2018 թ.

Արմենակ Աբրահամեան

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ

Նախագահ Արմենակ Աբրահամեանի շնորհաւորական ուղերձը ՀՀ Անկախութեան տօնին առիթով

«Միբելի՛ հայրենակիցներ,

Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութեան եւ իմ անունով ջերմօրէն կը շնորհաւորեմ բոլորիս՝ (Արեւելեան) Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 27-րդ տարեդարձը:

Կը խոնարհինք (Արեւելեան) Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան եւ ազատութեան հանար մղուած պայքարին մարտնչած հերոսներուն առջեւ:

Հերոսներ, ովքեր Արցախեան գոյամարտի ամենաթէժ պահին իրենց կեանքի գինով վերածնունդ պարգեւեցին Հայ ոգիին, որով ազատագրուեցան եւ պաշտպանուեցան Հայաստանի արեւելեան տարածքները:

Անոնց նուիրումը պարտաւորեցնող է մեզի համար:

Մակայն չմոռնանք նաեւ, որ մեր դարաւոր երազանքները անկատար կը մնան՝ առանց Հայաստանի տարբեր մասերուն միացման:

Ուստի այս խորհրդանշական օրը լաւ առիթ է խորհելու եւ ուղղորդելու բոլորիս ուժն ու եռանդը՝ մեր հայրենիքի բռնագրաւուած հատուածներն եղող Արեւմտեան Հայաստանն ու Կիլիկիան ազատագրելուն:

Կրկին բոլորիս կը շնորհաւորեմ այսօրուայ մեծ տօնին առիթով՝ մեր հայրենակիցներուն մաղթելով խաղաղութիւն, առաջընթաց եւ ազգային նպատակներու իրականացում:

Արմենակ Աբրահամեան

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ

Արեւմտեան Հայաստանի նախագահ՝ Արմենակ Աբրահամեանն իր ցուակցութիւնները կը յայտնէ Ռուսաստանին

ԿԱՐԻՆ — Արեւմտեան Հայաստանի նախագահն իր ցուակցութիւնները յայտնած է Ռուսաստանին, 19 Սեպտեմբերին ռուսական ԻԼ-20 օդանւթի վթարի եւ անձնակազմի մահուան առիթով:

“Հայ ժողովուրդի անունով մեր խորին ցուակցութիւնը կը յայտնենք Միջերկրականի ջուրերուն մէջ ռուսական Իլ-20 ռազմական օդանւթի խորտակման կապակցութեամբ», — յայտարարած է նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը:

Իլ 20-ը ինկած է Երկուշաբթի օր ժամը 19:00-ի սահմաններուն, Սուրիական բանակի S-200 հակահրթիռային համակարգի կրակոցէն, պատճառ դառնալով անձնակազմի 15 անդամներու կորուստին, ըստ Ռուսաստանի Պաշտպանութեան նախարարութեան յայտարարութեան, զոր կը վկայակոչեն ռուսական գործակալութիւնները:

Օդանւթի բեկորները ինկած են Միջերկրական ծով: Անոր մէջ գտնուող 15 ռուս զինուորականները զոհուած են:

Արմենակ Աբրահամեան

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ

Պաշտօնական Հաղորդագրութիւն

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնսդրական ընտրացանկը առեւանգելու փորձով մեղադրուած քրէական յանցագործութեան մասին

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւնը Հայկական հանրութեան ուշադրութեան կը յանձնէ տուեալ քրէական յանցագործութեան մանրամասնութիւնները:

Առաջին հերթին, կը հաստատենք որ ներքոյիշեալ անձերը Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդին, Կառավարութեան, եւ Խորհրդարանին հետ որեւէ տեսակի կամ մակարդակի առնչութիւն չունին: Անոնք մեղադրուած են յանցագործութեամբ ըստ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան Յօդուած 3-ի 1, 2 եւ 3 կէտերուն:

Յօդուած 3.

- 1) Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւնը, որպէս Հայկական պետութեան իշխանութիւն կը պատկանի **հայ ժողովուրդին:**
- 2) Ժողովուրդն իր իշխանութիւնը կ'իրականացնէ **ազատ ընտրութիւններու եւ հանրաքուէներու եղանակով, ինչպէս նաեւ Սահմանադրութեամբ եւ օրէնքներով նախատեսուած պետական մարմիններու եւ պաշտօնատար անձերու միջոցով:**
- 3) **Իշխանութեան իւրացումը** որեւէ կազմակերպութեան կամ անհատի կողմէ **յանցագործութիւն է:**

Ուստի, մեկնելով մեր պատասխանատւութեան թելադրանքներէն, մենք պարտաւոր ենք պաշտպանելու եւ պահպանելու մեր հայրենակիցներու ազգային արժանապատւութիւնն ու կենսական իրաւունքները, որոնց ամենակարեւորներէն մէկն է մեր հայրենակիցներուն տրամադրել այն բոլոր ճշմարտութիւններն ու իրականութիւնները՝ որոնք անմիջական կապ ունին իրենց անձեռնմխելի իրաւունքներուն եւ այդ իրաւունքներուն սպառնացող վտանգներուն հետ:

Այդ պատճառով ալ, մենք կը հրապարակենք յանցագործներու յուսանկարները, որոնք իրենց տոյն դաւադրական առարկներով վնաս կը հասցնեն ոչ միայն Արեւմտեան Հայաստանի Հայերու իրաւունքներուն, պատմութեան, քաղաքական հաւաքական ճակատագրին՝ այլեւ անոնք ապօրինի կերպով կը շահագործեն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան եւ պետական կառոյցներուն անունը, Հայութեան մէջ հաւաքական գիտակցութիւնը խեղաթիւրելու եւ ապակողմնորոշելու նպատակով, ծառայելով միայն ու միայն մեր ազգի անցեալի եւ ներկայի թշնամիներուն:

Կեղծարար յանցագործ դաւադիրներ են.

Տիգրան Փաշաբեգեան, Արմեն Տեր-Մարգարեան, Արմենակ Հարամտայեան, Տիգրան Հարութիւնեան, Մաիկա Օհանեան, Դիանա Գրիգորեան, Դաւիթ Խիւռեմ, Ռադիկ Խամոյեան, Պետրոս Քեչիշոյեան, Վրէժ Զուկեան, եւ այլք:

Անոնք Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդին կողմէ կը մեղադրուին որպէս կեղծարարներու քրէական խմբակցութիւն, Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան անունը ապօրինի շահագործողներ: Անոնք նաև ապօրինաբար կը շահագործեն Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի, Կառավարութեան, եւ Խորհրդարանի հեղինակութիւնը, որոշակի ու գինանշանը:

Յանցագործ խմբակցութիւնը այսօր կը տարածէ կեղծ ցուցակ մը, որ կը պարունակէ անձանց անուններ եւ լուսնկարներ՝ որոնց մեծ մասը կամ

տեղիակ չէ իր անուն շահագործման մասին կամ ալ ընդանրապէս ոչ մէկ կապ ունի նման գործունէութիւններու ոլորտէն ներս, եւ այս անունանցանկը կը ներկայացնեն հանրութեան՝ որպէս Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Ժողովի ընտրութիւններու թեկնածուներ: Այս յանցագործութեան միակ նպատակն է հարուածել ոչ միայն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտօնական եւ իսկական Ազգային Ժողովի ընտրութիւններուն՝ որոնք տեղի պիտի ունենան 2018-ի Դեկտեմբերին, այլեւ հարուածելու եւ խոչընդոտելու Արեւմտեան Հայաստանի Հայութեան իրաւունքները պաշտպանող միակ իսկական եւ լիազօր պետական համակարգի աշխատանքներուն, գոր կը ղեկավարէ Արմենակ Արքաիւմեանը 2004-էն ի վեր:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան իսկական Ազգային Ժողովի ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան 2018-ի Դեկտեմբերին, եւ արդիւնքները պաշտօնապէս պիտի հրապարակուին Փարիզի մէջ տեղի ունենալիք եռօրեայ միջոցառումին ընթացքին, 19, 20 եւ 21 Յունուար 2019-ին, որուն ընթացքին պիտի նշուի նաեւ Փարիզի Խաղաղութեան Վեհաժողովի գործերու մեկնարկի 100 ամեակը՝ Ֆրանսայի Հանրապետութեան բարձր մակարդակի հիւրերու ներկայութեամբ: Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան իսկական Ազգային Ժողովի ընտրութիւններուն մասնակցող թեկնածուները պաշտօնական դիմումներով ներկայացան ընտրական յանձնախումբին 2018-ի Յունուար ամիսէն սկսեալ: Այդ դիմումները արկալ են ընտրական յանձնախումբին մօտ եւ ենթակալ են հրապարակման: Ընտրութիւններուն պիտի քուէարկեն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտօնապէս գրանցուած մօտ 25,000 քաղաքացիները, որոնց քաղաքացիութեան դիմումները արկալ են Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդի դիւանին մօտ:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան իսկական Ազգային Ժողովի ընտրութիւններու բոլոր տունայնէրը հաստատուած են օրինական փաստաթուղթերով եւ ենթակալ են հրապարակման որպէս յօշուփելի փաստեր, այն՝ ինչը նոյնիսկ գոյութիւն չունի կեղծարար դաւադիրներու ըմբռնողութեան մէջ:

Հարկ է նշել որ հրապարակուած կեղծ անունանցանկին մէջ կան նաեւ փառաբախի անձեր, որոնք գրաւոր մեզ հաղորդեցին իրենց անունները առանց իրենց համաձայնութեան շահագործման ընդհանուր փաստին մասին, որոնք կը հրապարակենք մեր պաշտօնական լրատուական միջոցներով, աւելցնելով որ այդ անուններուն մէջ կան նաեւ անձեր՝ որոնք պաշտօնական դիմում չուան են Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան իսկական Ազգային Ժողովի ընտրութիւններուն թեկնածու ներկայանալու մասին:

Կեղծարարներու խայտառակութիւնը կատարեալ է եւ փաստերով հաստատուած:

Մուտի պարանը կարճ է:

Դաւադիր յանցագործները կրնան քրէական պատասխանատւութեան ենթարկուիլ՝ նման հանրային բնոյթ կրող հարցի մը մէջ այլ մարդկանց անունները շահագործելու մեղադրանքով, առանց անոնց համաձայնութեան կամ գիտութեան:

Ի հարկէ յանցագործութեան կարգավիճակէ դուրս են այն բոլոր անձերը՝ որոնք մեր պաշտօնական ընտրութիւններու թեկնածու են, կամ անմիջապէս մեզի դիմած են այս խայտառակ, դաւադիր եւ յանցագործ անունանցանկին մէջ յայտնուելուն համար՝ առանց տեղեակ ըլլալու:

Մենք կոչ կ'ընենք այն բոլոր մարդկանց, որոնք խաբուած են կամ անակնկալի առջէն յայտնուած են իրենց անուններն ու լուսնկարները տեսնելով յանցագործ անունանցանկին մէջ, եւ հնարաւորինս կարճ ժամանակի մէջ դիմեն Արեւմտեան Հայաստանի իշխանութիւններուն՝ հետեւեալ էլեկտրոնային հասցէին միջոցով: stat.gov.wa@haybachdban.org

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւն

Վարչապետ Գառնիկ Սարգիսեանի
նամակը "Երկրամաս" թերթին

Ցարգելի "Երկրամաս" թերթի խմբագրութիւն,

Տեղեկացանք՝ Երկուշաբթի 17 Սեպտեմբեր 2018-ի թիւով ձեր հրապարակած յօդուածին մասին, որ կը խօսի ինչ որ ենթադրեալ "Արեւմտեան Հայաստանի ազգային ժողով"-ի ընտրութիւններու մասին:

Ձեզի կը տեղեկացնենք, որ սոյն յօդուածի խնդրոյ առարկայ մարդիկ հեռացուած են Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պետական կառոյցներէն, ու կը գործեն ապօրինի ձեւով:

Ձեզի կ'ուղարկենք Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտօնական նախնական արձագանքը հետեւեալ տեսանիւթով (<http://westernarmeniatv.com/30081.html>), որուն միջոցով կրնաք տեղեկանալ տուեալ անձերու յանցագործութեան հանգամանքներուն, այն ինչ նաեւ կ'ընդգրկէ քրեական բնոյթի յանցագործութիւն ապօրինաբար շահագործումով Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պետական կառոյցներուն հեղինակութիւնը, նաեւ հրապարակելով անձանց անուններ ու նկարներ՝ առանց անոնց համաձայնութեան եւ իմացողութեան:

Մեր մօտ առկայ են բաւական փաստացի հիմքեր՝ որոնք կը բացայայտեն յանցագործներու ապօրինի արարքներն ու քրեական արկածախնդրութիւնը:

Այս խնդիրը ենթակայ է դատական հետապնդումներու՝ թէ՛ Ռուսաստանի Դաշնութեան, թէ՛ Հայաստանի Հանրապետութեան, եւ թէ՛ տարբեր երկիրներու համապատասխան ատեաններուն դիմաց:

Յանցագործներու այս դաւադիր արարքը արժանացած է տարագիր Հայութեան ծայրահեղ զայրոյթին՝ համարելով զայն որպէս վիրատրանք մեր ազգի մէկ ու կէս միլիոն գոհերուն, եւ ուղիղ թշնամանք ողջ Արեւմտեան Հայաստանի Հայութեան ազգային իրաւունքներուն նկատմամբ: Կը խնդրենք ետ վերցնել վերոյիշեալ խեղաթիւրիչ յօդուածը՝ որպէսզի տարագիր Հայութիւնը չստիպուի ձեր կայքը համարելու որպէս յանցագործութեան մեղսակից կողմ:

Յագանօք,

Գառնիկ Սարգիսեան՝
Արեւմտեան Հայաստանի
Հանրապետութեան Վարչապետ
Երեւան, 17 Սեպտեմբեր 2018

Արեւմտեան Հայաստանը այսօր

Արեւմտեան Հայաստանի Կառավարութեան հրաւերով
Լիբանանէն Երեւան ժամանեց տարագիր սփիւռքի ավագ մտաւորական,
քաղաքական եւ ազգային հանրաժանօք իրաւաբան՝
Մեթր Գասպար Տերտերեանը

27 Սեպտեմբեր 2018-ին Մեթր Գասպար Տերտերեանը, Արեւմտեան Հայաստանի Երեւանի կեդրոնի գիտաժողովներու դահլիճէն ներս "Արեւմտեան Հայաստանը այսօր" խորագիրով ելոյթ մը ունեցաւ, որուն ընթացքին ան կտրական ոճով ընդգծեց այն իրողութիւնը, թէ Արեւմտեան Հայաստանի իրաւունքներու հետապնդման ուղիքեամբ տարուած լրջագոյն գործունէութիւնները մինչ օրս ծաւալուած են բացառապէս երեք տարբեր ջոկատներու կողմէ:

- 1.- Արեւմտեան Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գազտնի Բանակ, ԱՍԱԼԱ,
- 2.- Տարագիր Արեւմտահայութեան Համապիիոքեան Քոնկրէս, ՏԱՀՔ,
- 3.- Արեւմտեան Հայաստանի անկախ ճանչցուած պետութիւնը շարունակող՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան պետական կառոյցը:

Երբեք պատահական չէր, նոյնիսկ նկատելի էր յատկանշական էր՝ թէ սոյն միջոցառումին, մեր արդի պատմութեան տարբեր ժամանակահատուածներուն դրսևորուած վերոյիշեալ երեք ջոկատներու ներկայացուցիչները միատեղ ներկայ էին նոյն դահլիճին մէջ: Այս իրողութիւնը կուգայ անգամ մը եւս հաստատելու՝ թէ Արեւմտեան Հայաստանի իրաւունքներու վերականգման եւ իրականացման գործընթացը ունի իր տրամաբանական եւ կենսական զարգացման ուղին, եւ որ այդ ուղիի բնական եւ իրաւական միակ տէրերն ու պատասխանատուներն են Արեւմտեան Հայաստանի՝ թէ՛ տարագիր եւ թէ՛ գրաւեալ տարածքներէն ներս ապրող Հայութիւնը: Ելոյթի ամբողջական բովանդակութիւնը տրամադրուած է էջ 12, իսկ ելոյթի եւ անոր յաջորդող քննարկումներու ամբողջական տեսանիւթը կը գտնուի հետեւեալ կայքով:
<http://westernarmeniatv.com/>

Գեորգ Չաուշ

Գեորգ Արոյ Աղամեան (1870 - 1907)

Օր մը Գեորգ Չաուշին կը հարցնեն, թէ ի՞նչն է իր երազանքը: Ան կը պատասխանէ. "Ազատ Հայաստան ույար, ես պոստան գանէի, դուն ինձ հիւր գայիր, ես ալ քեզ իմ պոստանէն վարունգ հիւրասիրեի":

Երբ Չաուշի մասին իր կենդանութեան ժամանակ երգ կը գրէին ու կ'երգէին, ան այսպէս կ'ըսէր. "Ինձ համար երգեր մի գրէք, ես պոստանճիի տղայ պոստանճի եմ, ինձ բաւ տուեք":

Գեորգ Չաուշը միակ հայդուկապետն էր, որ երբեք չլքեց Արեւմտեան Հայաստանն ու երբեք չդադարեցուց պայքարն Օսմանական կայսրութեան դէմ: Ան իր կեանքի ընթացքին միայն մեկ անգամ յուսանկարուած է՝ 1905թ. վականին, Վանի Աղթամար կղզիին, Անդրանիկէն բաժանուելու օրը: Անդրանիկը երբ հեռացաւ Արեւմտեան Հայաստանէն, Գեորգը մնաց Էրզրում: Այդ իրենձ վերջին հանդիպումն էր:

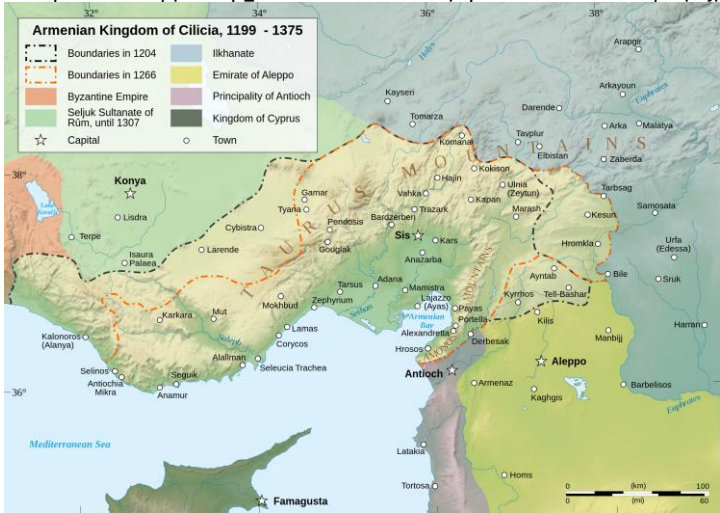

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Կառավարութիւն

Կիլիկիոյ Հայերու Ազգային Խորհուրդը
Կը լծուի քաղաքական գործընթացի երկրորդ փուլին

4 Օգոստոս 2017-ին՝ Կիլիկիոյ Հայերու Ազգային Խորհուրդի որոշումով, Կիլիկիոյ ազատագրման նոր համգրուանի քաղաքական գործընթացի առաջին փուլը մեկնարկ ստացավ <ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅ ԵՐՈՒ ԻՆՔՆՈՐՈՇԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀՈՉԱԿԱԳԻ>-ի հրապարակումով:

Իսկ երկրորդ փուլը կը վերաբերի՝ տյն քաղաքական գործընթացը տարածաշրջանի քաղաքական օրակարգին մաս կազմելու նպատակով տարուած համապատասխան աշխատանքներուն: Մանրամասնութիւնները մօտիկ ապագային:

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅ ԵՐՈՒ ԻՆՔՆՈՐՈՇԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

ՀՈՉԱԿԱԳԻ

ԱՏԱՆԱ, 4 Օգոստոս 2017

Արտայայտելով հայ ժողովուրդի միասնական կամքը եւ որպէս հիմք ընդունելով՝ 4 Օգոստոս 1920 թ.-ի անկախութեան Հռչակագիրը, զոր համատեղ ստորագրած են Կիլիկիայի Հայկական բարձրագոյն իշխանութիւններն ու Հայոց ազգային պատուիրակութիւնը, նոյն ժամանակ, երբ Կիլիկիոյ բնակչութեան նկատմամբ պաշտպանութեան հովանաւորութիւնը կը տրուէր ֆրանսական պետութեան, Սելիի դաշնագիրի 94-րդ յօդուածով:

Նկատի ունենալով նաեւ որ Հայկական լեզունը ստեղծուեցաւ որպէս արդիւնք Ֆրանս-Հայկական պայմանաւորութիւններուն՝ որ պետք էր դառնար Կիլիկիոյ եւ Արեւմտեան Հայաստանի բնակչութեան պաշտպանութեան Հայոց ազգային բանակի կորիզը.

Գիտակցելով Հայ ազգի ձակաւագիրին նկատմամբ իր պատմական պատաս-խանատուութիւնը, հաւատարիմ մնալով բոլոր Հայերու ծգտումներու իրականացման, եւ պատմական արդարութեան վերականգնման գործին,

Անդրադառնալով, մարդու իրաւունքներու համաշխարհային հռչակագիրի սկզբունքներուն, եւ ընդհանրապէս ձանջցուած միջազգային իրաւունքներու չափորոշիչներուն.

Գործի լծելով ժողովուրդներու Ինքնորոշման Իրաւունքը:

Կիլիկիոյ Հայերու Ազգային Խորհուրդը, Կը Յայտարարէ. մեկնարկ տալ Կիլիկիոյ Հայերու ինքնորոշման իրաւունքի կիրառման գործընթացին՝ առաջ բերելով արդարութեան սկզբունքներու վրայ հիմնուած ժողովրդավարական կառոյց մը ստեղծելու հարցը հետեւեալ հիմքերով.

1. Կիլիկիան տարածաշրջան մըն է, ուր կը կազմէ մինչեւ օրս Թիւրքիոյ կողմէ բռնագրաւուած պատմական Արեւմտեան Հայաստանի անբաժանելի մասը: Կիլիկիան կրնայ ունենալ իր իւրայատուկ դրօշակը, զինանշանը եւ օրհներգը:

2. Հայ ժողովրդը բնիկ է Կիլիկիոյ մէջ , ուր ան հազարաւոր տարիներ շարունակ մշակած է իր իւրայատուկ քաղաքակրթութիւնը.

3. Կիլիկիան ըլլալով նահանգ՝ պիտի ունենայ գործող իշխանութիւն, համապատասխան Բնիկ ժողովուրդներու Իրաւունքներու Հռչակագրի բովանդակութեան: Ան պիտի ունենայ իր ներքին սահմանադրութիւնը՝ հիմնուած Արեւմտեան Հայաստանի սահմանադրութեան վրայ: Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդը իր ձանաչումը կ'ընծայէ Կիլիկիոյ սահմանադրութեան նկատմամբ՝ եթէ ան կ'ընդունի ԱՀՀ սահմանադրութիւնը որպէս հիմք:

4. Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդի անդամները ի պաշտօնէ անդամ կը դառնան Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհրդին:

5. Կիլիկիոյ իրաւունքներուն երաշխաւորը իր ժողովուրդն է, ըլլայ այժմ Կիլիկիոյ մէջ ապրող, կամ տարագրուած, որն իր իշխանութիւնը կ'իրագործէ թէ անմիջականօրէն՝ եւ թէ սահմանադրութեամբ եւ օրէնքներով ընդունուած ներկայացուցիչներուն միջոցով: Կիլիկիոյ Հայ ժողովուրդի անունով խօսելու իրաւունքը բացառապէս կը պատկանի Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդին:

6. Բոլոր այն անձերը, ովքեր կարող են ապացուցել իրենց հանգամանքները որպէս Կիլիկիոյ ծնունդ, բնակիչ կամ ծագում ունեցող՝ նոյնիսկ քանի մը սերունդ վաղեմութեամբ, կը համարուին Կիլիկիոյ լիարժէք բնակիչներ, եւ իրաւունք ունին ստանալու Արեւմտեան Հայաստանի քաղաքացիութիւնը: Կիլիկիոյ բնակիչները կը վայելեն Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդի պաշտպանութիւնն ու օժանդակութիւնը: Կիլիկիան կ'երաշխաւորէ իր բոլոր բնակիչներու ազատութիւնն ու հաւասարութիւնը:

7. Մարդկանց, ունեցուածքի եւ իրաւունքներու անվտանգութիւնը երաշխաւորելու նպատակով Կիլիկիան կը ստեղծէ իր սեփական պաշտպանութեան կառոյցը, պետական կամ հասարակական անվտանգութեան կազմաւորումները՝ պաշտպանութեան խորհուրդի իրաւասութեան, Արեւմտեան Հայաստանի ռազմական վարդապետութեան եւ Սահմանադրութեան հովանաւորութեան ներքոյ: Կիլիկիոյ պաշտպանական ուժերը կը տեղակայուին միայն պաշտպանութեան խորհուրդի որոշումով՝ նախագահի բարձրագոյն հրամանատարութեան ներքոյ, համապատասխան Արեւմտեան Հայաստանի Սահմանադրութեամբ նախատեսուած կարգին:

8. Միջազգային օրէնքի առումով Կիլիկիան իր արտաքին քաղաքականութիւնը կը վարէ համաձայն Արեւմտեան Հայաստանի Սահմանադրութեան հետ կապուած իր ստանձնած պարտաւորութիւններուն: Նոյն ձեւով նաեւ ան կը մասնակցի միջազգային կազմակերպութիւններու գործունէութիւններուն:

9. Կիլիկիոյ ազգային հարստութիւնը՝ իր ժողովուրդը, հողը, ընդերքը, օդային եւ ծովային տարածութիւնները, ջուրերը եւ այլ բնական պաշարները, այնպէս ալ իր տնտեսական եւ մտաւորական ու մշակութային կարողութիւնները՝ կը պատկանին Կիլիկիոյ ժողովուրդին: Անոնց կառավարումը, օգտագործումը, ստանձնումն ու սեփականութեան եղանակները՝ կը սահմանուին Կիլիկիոյ ներքին սահմանադրութեամբ եւ օրէնքներով:

10. Կիլիկիան կ'որոշէ իր սեփական տնտեսական համակարգի սկզբունքներն ու Կանոնակարգերը, կրնայ ստեղծել իր սեփական բանկը, իր ֆինանսական վարկաւորման համակարգը, հարկերն ու տարբեր ծառայութիւնները՝ հիմնուելով սեփականութեան ձեւերու բազմազանութեան համակարգի սկզբունքներուն վրայ:

11. Կիլիկիոյ ներքին կեանքէն ներս Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդը կ'երաշխաւորէ խօսքի, մամուլի եւ խիղճի ազատութիւնները: Օրէնսդիր, գործադիր եւ դատական կառոյցներու տարանջատումը: Կ'երաշխաւորէ միութիւններու հիմնումը, յարգանքը կարծիքի տարբերութիւններուն հանդէպ, պաշտօնեաներու եւ պաշտպանութեան ուժերու ապակուսակցականացումը:

12. Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդը կ'երաշխաւորէ արեւմտահայերէն լեզուի օգտագործումը, նաեւ կ'երաշխաւորէ արաբերէն, ասորերէն, սիրեաք եւ քրդերէն լեզուները՝ որպէս համաժողովրդական լեզուներ կյանքի բոլոր ոլորտներուն մէջ: Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդը կը ստեղծէ կրթութեան, գիտութեան եւ մշակութային զարգացման իր սեփական համակարգը:

13. Կիլիկիոյ Հայոց Ազգային Խորհուրդը կ'աջակցի եւ պարտաւորութիւն կը վերցնէ մասնակցելու այն բոլոր ջանքերուն՝ որոնք կը ձգտին թէ միջազգային ձանաչում եւ թէ իրաւունքներու կիրառում ձեռք բերելու՝ 1894-1923 բուականներու ընթացքին թիւրքական իրարայաջորդ երեք կառավարութիւններուն կողմէ Արեւմտեան Հայաստանի տարածքներուն վրայ Հայերու հանդէպ իրագործուած ցեղասպանութիւններու առնչութեամբ :

14. Սույն Հռչակագիրը կը մնայ օրէնսդրական եւ ազգային իշխանութիւններու աշխատանքի միակ հիմքը՝ մինչեւ Արեւմտեան Հայաստանի Սահմանադրութեան վրայ հիմնուած Կիլիկիոյ ներքին սահմանադրութեան մշակումն ու հաստատումը:

Կիլիկիոյ Հայերու Ազգային Խորհուրդ,

4 Օգոստոս 2017

Արեւմտեան Հայաստանի Տարագիր Հայրութեան ծայրը

27 Սեպտեմբեր 2018-ի ելոյթի ամբողջական բովանդակութիւնը

Արեւմտեան Հայաստանը Այսօր

ՄԵԹՐ Գ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ

Յարգելի ներկաներ,

Բռնագաւառած է այսօր՝ Արեւմտեան Հայաստանը, Տարագիր արեւմտահայրութեան միակ հայրենիքը, առանց որուն տարագիր արեւմտահայր կը կոչուի՝ ՀԱՅՄԱԹԼՈՍ մը... ո՞ր երկրի հպատակութիւնն ալ որ առած ըլլայ ան, քանիոր հայրենագուրկ մըն է ան, եթէ նոյնիսկ առած ըլլայ Արեւելահայաստանի քաղաքացիութիւնը:

Ես այսօր՝ հայմաթուս հայրենագուրկ մը չեմ, որովհետեւ՝ ստացած եմ՝ Արեւմտահայաստանի իրաւաքաղաքականօրէն շարունակող պետութեան քաղաքացիութեան փաստաթուղթը, զոր միշտ կը պահեմ բաճկոնիս Ձախ կողմի փոքր գրպանիս մէջ, որպէսզի սրտիս մօտիկը մնայ սրբազան փաստաթուղթը:

Այսօր եւ 85 տարեկան չեմ, այլ՝ ճիշդ ՄԷԿ տարեկան, քանի որ այս փաստաթուղթը ստացած եմ՝ ճիշդ մէկ տարի առաջ, 30.09.2017 թուին:

* * *

Տարագիր արեւմտահայերը կը պատկանին երկու իրարմէ հիմնովին տարբեր խումբերու:

Խումբ մը, որ կը ներկայացնէ այն արեւմտահայերը, որոնք գիտակից չեն իրենց հայրենագրկեալի կարգավիճակին, չեն յիշեր Արեւմտահայաստանի բռնագաւառել ըլլալը, յանձնառու են՝ մեր հողային դատի հետապնդումին, միայն ու միայն մտահոգուած են՝ իրենց անհատական բարօրութեամբ, եւ տարին մէկ օր միայն՝ 24 Ապրիլին կը յիշեն Մեծ Եղեռնը, եւ կը շաղակրատեն ու կը շատախօսեն, եւ լրագոյն պարագային, քաջութիւնը կ'ունենան բարձրաձայն խօսելու միայն՝ Հայոց դէմ կատարուած

Ցեղասպանութեան մասին, մոռացութեան տալով զանգուածային տարագրութիւնն ու Արեւմտահայ-աստանի հայաթափումն ու բռնագաւառումը, եւ՝ ... Մեծ Եղեռնի պատասխանատու տերութիւններէն անգամ՝ մուրալու Հայոց դէմ կատարուած Ցեղասպանութեան լոկ բարոյական, այսինքն պղատոնական ճանաչումը, որ հաւասար է ըսելու թէ՛ այո, կը ցաւինք որ եղեր է ցեղասպանութիւն մը, իրաւունք ունիք բայց առնելիք չունիք...: Եւ՝ այս խումբին կը պատկանին նաեւ՝ բոլոր աւանդական ու նորաբոյս կուսակցութիւնները, որոնք Մեծ Եղեռնի 100-րդ տարելիցին անգամ՝ մոռացութեան տուին Արեւմտահայաստանը, մեր հողային պահանջատիրութիւնը: Այս խումբին մասին այսքանը կը բաւէ, աւելին՝ ժամանակավաճառութիւն է...:

Երկրորդ խումբին մաս կը կազմեն այն արեւմտահայերը, որոնք գիտակից են՝ իրենց հայրենագրկեալի կարգավիճակին, կը յիշեն՝ Արեւմտահայաստանի բռնագաւառել ըլլալը, յանձնառու են՝ մեր հողային դատի հետապնդումին, մտահոգուած են՝ ազգային ապագայով, եւ՝ կը գործեն՝ Արեւմտահայաստանի ազատագրութեան համար, իրարմէ տարբեր երեք ուղիներով:

Այս երկրորդ խումբը ունի երեք ջոկատներ. -

- 1.- Արեւմտեան Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակ, ԱՍԱԼԱ,
- 2.- Տարագիր Արեւմտահայութեան Համա-սփիւռքեան Քոնկրէս, ՏԱՀՔ,
- 3.- Արեւմտեան Հայաստանի անկախ ճանչցուած պետութեան շարունակութիւնը ըլլալու ձգտող պետականաստեղծ շարժումը, որ արդէն սկսած է ստեղծելայս պետութեան կառոյցներու սաղմերը...:

* * *

Նախ՝ իբր մուտք ամփոփ կերպով ըսեմ թէ՛ Առաջին ջոկատի՝ ԱՍԱԼԱ-ի, քաջասիրտ ու անձնագոհ զինուորագրեալները՝ գալեցին զինեալ պայքարի ուղիով, տուին հերոս մարտիքոսներ եւ յաջողեցան յաղթել՝ Հայ Հողային Դատի զինեալ քարոզչութեան մէջ միայն, որովհետեւ մենք չունէինք եւ այսօր ալ չունինք այսօր ալ զինեալ ազատագրութեան պահանջած բոլոր նախապայմանները...:

Երկրորդ ջոկատի՝ ՏԱՀՔ-ի, տարբեր մարգերու մտաւորականները քալեցին՝ իրաւաքաղաքական ուղիով, համահայկական ոգիով, սպասելով՝ բոլոր հոսանքներու մասնակցութիւնը համահայկականօրէն համահայկական այս գործին, բայց, յուսախաբ եղան եւ ցարդ յաջողեցան գործի անցնիլ:

Երրորդ ջոկատը քալեց՝ իրաւապետական ուղիով, սկսելով գործնապէս մասնակիւն՝ հասնելու համար ընդհանուրին, եւ ցարդ յաջողեցաւ ստեղծել սաղմերը շարունակուող Արեւմտահայաստանի պետական կարգ մը նախնական կառոյցներուն, ինչպէս՝ խորհրդարան եւ կառավարութիւն, ընտրութեան կարգով, որ անոնց տուաւ ներկայացուցչական հանգամանք: Ուրեմն թէեւ այսօր՝ բռնագաւառած կը մնայ Արեւմտահայաստանը, բայց անոր անկախ ճանչցուած պետութիւնը կը շարունակէ գոյատեւել՝ իրաւապետականօրէն...:

* * *

Առաջին ջոկատը՝ Փարիզի NIKKO ճաբոնական պանդոկին մէջ կազմակերպեց Ա. Համահայկական Համագումարը շուրջ 300 մասնակիցներով հայկական տարբեր գաղթօճախներէն, որուն նախագահութեան անդամներն էին՝ Վեր. Ճէյմս Գարնուդեան, Բրոք. Վահագն Տատրեան, Հայր Անդրանիկ Վրդ. Կոստան, Գեորգ Աճէմեան, Մերթ Ժազ Ճախեան եւ Մկրտիչ Յ. Պուլտուրեան:

Այս համագումարին ապահովութիւնը ստանցնած էր՝ թուրքական հնարաւոր խափանարարութեան դէմ, Ֆրասայի Ներքին Հանրային Ապահովութեան սպասարկութիւնը: Համագումարով հետաքրքրուած էին նաեւ՝ CIA-ը, որ գործուղած էր իր գործակալներէն՝ Շելվաճեան անունով վաճառական մը, որ կրցաւ սպրդիլ Համագումարի Բանաճէլի Յանձնախումբին մէջ, ուր ան՝ Փարիզ հրատարակուող սիոնական Liberation թերթին աշխատակից Արա թորանեանի հետ միասին, փորձեցին համագումարէն բխելիք բանաձեւին մէջ սահեցնել այն սուտը թէ՛ իբրեւթ համագումարին մէջ հնչած է նաեւ այն կարծիքը թէ՛ առաջնահերթը Սովետ Հայաստանի ազատագրութիւնն է սովետական դաժան լուծէն, եւ ոչ թէ Արեւմտեան Հայաստանի: Յանձնախումբի պետը՝ Գեորգ Աճէմեան եւ քարտուղարը՝

համեստ, կտրուկ կերպով մերժեցինք այդ ամերիկեւսիոնաթրքական կեղծարարութիւնը, քանի որ այդ երկուքը չէին համարձակած համագումարի քննարկումներուն ընթացքին ներկայացնել այդպիսի ազգադաւաճարկ:

Այս ջոկատի մեծագոյն գործողութիւնները եղան Անգարայի օդակայանի հերոսական ճակատումը, եւ Փարիզի թրքական դեսպանատան գրաւումը, որոնք լայն արձագանգ գտան միջազգային մամուլին մէջ, եւ հանդիսացան մեր հողային դատի, Արեւմտահայաստանի **յաջողագոյն զինեալ քարոզչութիւնը**: Բայց, սխալ եւ ժխտական քայլ մըն էր Փարիզի օդակայանի ահաբեկչական, ոչ ռազմաքաղաքական, ոճրային գործողութիւնը, որուն զոհ գացին անմեղ մարդիկ...:

Մենք երեկ չունէինք, այսօր ալ չունինք պատերազմի ճամբով Արեւմտահայաստանը ազատագրելու նախապայմանները, որովհետեւ՝ թուրքոյ բանակը ՕԹԱՆ-ի մեծագոյն բանակներէն մէկն է եւ մեր զինական ու մարդկային ուժերը անհամեմատելի են թուրքոյ զինուորին ու մարդուծին հետ, եւ մենք երկրէն ներս չունինք զինուած եւ կազմակերպուած արեւմտահայերու մեծ թիւ, իսկ ըստ ռազմական կանոնի՝ դուրսէն յարձակողը պէտք է ունենայ իր հողերուն վրայ գտնուողի ուժին եռապատիկը:

Երկրորդ ջոկատը՝ ՏԱՀՔ-ի նպատակն է ստեղծել, **կեդրոնական, ներկայացուցչական** (ընտրովի) եւ **միակ լիազօր** մարմինը տարագիր արեւմտահայութեան, անոր տալով՝ **միջազգային իրաւական անձնաւորութեան կարգավիճակ** (personne juridique internationale), որպէսզի դառնայ Միջազգային Իրաւունքին **Ենթակայ Մարմին** (sujet) եւ դիմէ միջազգային ատեններուն ներկայացնելով տարագիր արեւմտահայութիւնը **իրաւականօրէն**:

Այս ջոկատին զինուորագրուեցան՝ Վահէ Վահեան, Գալուստ Խանեան, Տոքթ. Ռոպերտ Զեպեւեան, Մեթր Տոքթ. Ռուբէն Պօղոսեան, Վարուժան Սալթեան, սրտաբան բանաստեղծ Տոքթ. Գեորգ Թեմիզեան, պատմագէտ Դոկտ. Ագապի Նասիպեան, պատմագէտ Դոկտ. Արթուր Պէլլերեան, Դոկտ. Բրոք. Ժիրայր Խաչատուրեան, Բրոք. Խաչատուր Փիլիկեան, թատերագէտ Շեքսպիրագէտ Յովհաննէս Փիլիկեան, ջրաէլէկտրագէտ Մարթոյեան, Դոկտ. Բրոք. Արամայիս Միրզախանեան, Դոկտ. Երուանդ Քասունի, Գեորգ Աճեմեան, Արմէն Դարեան, Անդրանիկ Արարատ, Լեւոն Վարդան, Դոկտ. Գեորգ Եազըճեան, Դոկտ. Մինաս Գօճայեան, Գեղարդ կայքէջի տնօրէն խմբագիր Տիգրան Աբրահամ-

եան եւ ուրիշներ:

ՏԱՀՔ-ի ծրագիրը որդեգրեցին՝ Լիբանանահայ Գրական Շրջանակը, Հալէպի Ուրֆայի Վերածնունդ Մշակութային Միութիւնը, Թեհրանահայ Գրական Շրջանակը եւ Ֆրանսայի ԺԱՖ-ը (Jeunesse Armenienne de France):

ՏԱՀՔ-ի զուտ իրաւական հարցերու եւ դրոյթներու բանաձեւումները կը պատկանին Մեթր Դոկտ. Ռուբէն Պօղոսեանին եւ համեստիսգրիչին, եւ երբ տասնամեակ հետեւողականօրէն ՏԱՀՔ-ի սկզբունքները քարոզողն ու բացատրողը, լուսաբանողն ու մեկնաբանողը եղաւ համեստ, նաեւ՝ ՏԱՀՔ-ի Շարժումի կառաւարի շոգեշարժը Locomotive-ը:

Պէյրուքի, Հալէպի, Դամասկոսի, Նիկոսիոյ եւ Փարիզի մէջ, գրած եմ ու կազմակերպած՝ 100-է աւելի յօդածներ, 10-է աւելի դասախօսութիւններ, 5-է աւելի հրապարակային քննարկումներ, 5-է աւելի բազմաձայն գրոյցներ եւ 10-է աւելի մասնագիտական հատորներ եւ գրքոյկներ:

Այս բոլորով հանդերձ, մենք նոյնիսկ չկազմեցինք նախաձեռնող յանձնախումբ մը կամ կոմիտէ մը, սպասելով բոլոր քաղաքական հոսանքներուն մասնակցութեան, որպէսզի համահայկականօրէն ձեռնարկենք մեր սուրբ գործը: ՏԱՀՔ-ի ծրագիր որդեգրած գլխաւոր շուրջ 50 մտաւորականներուն մոծամասնութիւնը ունէր շեշտուած Ձախ հակումէ բոսոր գոյն, եւ այս պատճառով՝ չուզեցինք **նախաձեռնող** ըլլալ, որովհետեւ՝ քաջ վստահ էինք թէ՛ հատուածամոլ հասարակութիւնն ու մենատիրական մոլուցքէ տառապող կուսակցութիւնը պիտի **պոյքօրէն** մեր նախաձեռնութիւնը: Նոյնիսկ այս վերջինին յուշեցինք թէ՛ ինքն էր քաղաքական հոսանքներէն մեծագոյն կազմակերպչական ցանց ունեցողը Հայ Սփիւրքի տարածքին, ինչու՝ կը վարանէր ինք վերցնելու նախաձեռնութիւնը ՏԱՀՔ-ի համահայկական ծրագիրին:

Յարդ մեր ձայնը մնաց՝ ձայն բարբառոյ յանապատի, եւ կուսակցութիւններէն ոչ մէկը վերցուց նախաձեռնութիւնը, այլէ անոնցմէ մին իր համագումարին որդեգրեց բանաձեւ, որ կ'ըսէր թէ՛ Հայ հողային դատին տէրը՝ տարագիր արեւմտահայութիւնը չէր, այլ՝ Արեւելահայաստանի պետութիւնը...:

Երրորդ ջոկատը՝ 2004 թուականէն մինչեւ 2018, իր **իրաւապետական** ուղիով նախ՝ Արցախի մէջ հիմնեց Արեւմտահայ Ազգային Խորհուրդը, որուն նախագահ ընտրուած էր Արմենակ Աբրահամեանը,

ապա արձանագրուած էր ՄԱԿ-ի բնիկ ժողովուրդներու փորձագիտական Յանձնաժողովին եւ ներկայ եղած անոր նստաշրջաններուն եւ ելոյթներ ունեցած: Յետոյ Արեւմտահայաստանի քաղաքացի արձանագրած էր շուրջ 20,000 արեւմտահայ, որոնք 2014-ին ընտրած էին Արեւմտեան Հայաստանի շարունակող պետութեան Ազգային Ժողովը, 64 երեսփոխաններէ՝ 10 գաղթօճախներէ եւ բոնագրաւեալ Արեւմտահայաստանէն..., եւ Կառավարութիւնը, որ ունեցաւ երկու վարչապետներ, եւ յառաջիկայ Նոյեմբերի վերջէն մինչեւ Դեկտ. 8 պիտի ընտրէ նոր Ազգային Ժողովի 75 երեսփոխաններ՝ աւելի մեծ թիւով արձանագրուած քաղաքացիներու քուէարկութեամբ:

Առաջին Ազգային Ժողովը շարունակուող Արեւմտահայաստանի Հանրապետութեան նախագահ ընտրած էր Արեւմտահայութեան Ազգային Խորհուրդի Նախագահը՝ Արմենակ Աբրահամեանը: Ան հրատարակած է նախագահական հրամանագիրներ, Ազգային Ժողովը քուէարկած է օրէնքներու նախագիծեր, հռչակագիրներ, Վարչապետը հրատարակած է հրամանագիրներ, որոշումնագիրներ եւ պաշտօնական յայտարարութիւններ: Այս ջոկատի կատարած գործը 14 տարիներու ընթացքին, արժանի է առանձին դասախօսութեան մը:

Յարգելի ներկաներ,

Այս գիշեր, **փոխանորդաբար՝** ՏԱՀՔ-ի հետեւողներուն, այդ թուիննաւ մօտ 50 մտաւորականներուն եւ վերոյիշեալ 4 միութիւններուն, **անձնապէս՝** որպէս ՏԱՀՔ-ի Locomotive-ս, եւ որդին՝ Շապին Գարահիսարցի հօրս Արմենակ Տերտերեանի եւ հայրենակիցը՝ Ամենայն Հայոց Ազգային Հերոս Զօրավար Անդրանիկ Օզանեանի եւ՝ մէկ տարեկան քաղաքացին Արեւմտահայաստանի շարունակող պետութեան, կոչ կ'ընեմ բոլոր յանձնառու արեւմտահայերուն:

- 1.- Անյապաղ քաղաքացի դառնալ շարունակող պետութեան
- 2.- Մասնակցելու համար անոր Ազգային Ժողովի երկրորդ ընտրութիւններուն:

Շնորհակալութիւն՝ ձեր համբերատար ունկնդրութեան համար:

Մարդու իրաւունքներու խորհուրդէն ներս, որպէս արդարութեան խթանման մաս, Արեւմտեան Հայաստանի ներկայացուցիչը կը դատապարտէ Արեւմտեան Հայաստանի հայերուն դէմ կատարուած ցեղասպանութիւնը չվերանայելու հետեւանքները

Շընեւ, 13 Սեպտեմբեր 2018 թ.

ՄԱԿ-ի Մարդու Իրաւունքներու Խորհուրդի 39-րդ նիստը - Արեւմտեան Հայաստանն ու Թուիսթ Ամարուն:

Կէտ 3 - Խմբաւորուած երկխօսութիւն յատուկ Զեկուցողի հետ՝ խթանելու համար ճշմարտութիւնը, արդարութիւնն ու փոխհատուցումը, նաեւ յատուկ խորհրդատուի հետ՝ Ցեղասպանութեան չկրկնուելուն եւ անոր կանխարգիւման երաշխիքներուն շուրջ:

Պարոն Նախագահ,

Պէտք է յիշել, որ Ռաֆայէլ Լեւկինն էր, ով համաձայնեցաւ ցեղասպանութիւնները որակաւորելու՝ հիմք ընդունելով հայերու ոչնչացման պարագան:

Ես ձգքրտապէս ժառանգորդն եմ ցեղասպանուած ժողովրդի մը վերապրուկներուն՝ այն է, Արեւմտեան Հայաստանի հայ ժողովուրդի:

Հայերու դէմ ցեղասպանութիւնն իր կիզակէտին հասաւ 1894-էն 1923 թուականներուն, երբ այդ ժողովուրդը բնաջնջուեցաւ թրքական երեք յաջորդական կառավարութիւններուն կողմէ, այն է՝ Օսմանեան կայսրութեան, Երիտ-թիւրքերու եւ Մուստաֆա Քեմալի կողմէ, որոնք 2 միլիոն գոհերու պատճառ դարձան:

Այնուհետեւ, սոյն ազգի բնակչութեան հանդէպ ցեղասպանական

կոտորածի ծրագիրները կը շարունակեն այսօր գործել՝ ըստ Ռաֆայէլ Լեւկինի սահմանած սահմանման, անոր պարտադրելով այնպիսի պայմաններ՝ որ ան ամբողջովին վերանայ:

Որո՞նք են այն երկու հիմնական պայմանները՝ որոնցմով հայերուն հանդէպ կատարուածը ցեղասպանութիւն կ'որակուի:

1.- Արտաքսուածներու վերադարձի իրաւունքի ժխտումը Իրենց նախնիներու հողերուն՝ Արեւմտեան Հայաստան, քանի որ այն միջազգային օրէնքով անօրինական գրաւման տակ է՝ թրքական բանակին կողմէ 1920 թուականէն ի վեր:

2.- Արեւմտեան Հայաստանի մէջ գոյատեւող բնիկ ժողովուրդի գոյութեան իրաւունքի ճնշումն ու ժխտումը:

Պայմանադրութիւնը կը յայտարարէ ցեղասպանութեան յանցագործութեան անթույլատրելիութիւնը, եւ որ անոր հեղինակները պարտաւորութիւնն ունին փոխհատուցելու:

Պէտք է հնարաւորութիւն ստեղծել պատասխանատուութեան հրաւիրելու եւ դատական կարգով հետապնդելու տուեալ Պետութիւնը՝ նոյնիսկ եթէ ան չ'ընդունիր լոյսայ հեղինակը այդ ռճիրներուն:

«Նոր աշխարհ»-ի՝ Ամերիկաներու գաղութարարական նուաճման ժամանակ 1492 թ.-ին Սպանական կոնգիստադորները ոսկիի եւ արծաթի դառն, ծանր եւ կատաղի մարմաջով՝ վայրէջք կատարեցին այդ հողերու եւ տարածքներու Ամերիկացիներու քաղաքակրթութիւններուն վրայ, եւ ոչնչացուցին միլիոնաւոր կարմիր հնդիկ մարդկանց:

«Կարմիր հնդիկներու ոչնչացման» հեղինակը, Դոմինիկեան հայր Բարտոլոմէ դէ Լաս Կասասը վկայութիւն տուած է 12 միլիոն հոգիի սպանութեան, որոնք խեղդուած են, նետուած են խարոյկներու մէջ եւ ոչնչացուած են սպանացի բռնապետներու ձեռքով: Տե՛ս՝ "Կարմիր հնդիկներու ոչնչացումը Բարտոլոմէ դէ Լաս Կասասի կողմէ (1552)"

Ցեղասպանութեան յանցագործութիւնները փաստօրէն երբեք չեն կասեցուած եւ կը շարունակուին կիրառուիլ վերապրածներուն վրայ:

Լիդիա Մարկոսեան

Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Խորհուրդ,

Սեպտեմբեր 18, 1918 - 2018, ԱՐԱՐԱ - Հայկական Լեզունի յաղթանակի 100 ամեակը

ԿԻՒԿԻՈՅ ազատագրման ճամբին

Շարունակութիւն

վերականգնել հայկական պետականութիւնը Կիլիկիոյ մէջ: Դաշնակիցները խոստացած էին հայկական պետականութիւնը վերականգնել Կիլիկիոյ մէջ: Հայկական Լեզունը հիմնուեցաւ այս ժամանակաշրջանին եւ ան կը բաղկանար մուսալեռցի, ինչպէս նաեւ ամերիկահայ կամաւորներէ: Մուսալեռցի կամաւորներէն ծանօթ էին Եսայի Եաղուպեանը, Պետրոս Տըվաքեանը, իսկ ամերիկահայ կամաւորներէն՝ հարիւրապետ Ճիմ Չանգալեանը եւ հարիւրապետ Ճորճ Թաքաքճեանը: Այս Լեզունը ապագային պիտի դառնար Կիլիկիոյ հայկական պետութեան բանակին կորիզը, եթէ դաշնակիցները գլխաւորութեամբ Ֆրանսայի եւ Մեծն Բրիտանիոյ մեզի չի դաւաճանէին: Այդ օրը Սեպտեմբեր 19, 1918-ին երկու հազար հայ Լեզունականներ գրոհի անցան Արարայի ամենավտանգաւոր բլուրին ուղղութեամբ եւ «անկարելի»ն շնորհիւ հայ տղոց խիզախութեան դարձաւ կարելի: Օսմանցի մեծ պարտութիւն կրեց եւ դուրս շարտուեցաւ Միջին Արեւելքէն, ուր հասած էր ԺՁ.դարուն եւ իշխած էր շնորհիւ իր դաւանած կեղծ իսլամութեան, խաբելով իսլամ եւ այլակրօն բնիկ ժողովուրդները: Հայ Լեզունականները իրենց յարձակումով ամենաբարձր դիրքին վրայ, առիթ տուին անկլօ-ֆրանսական բանակին գրոհի անցնելու ամբողջ ճակատի երկայնքին ծովային եւ ցամաքային հրետանային ուժերակոծումէ ետք:

Այդ հերոսները մեր ժողովուրդի խիզախ զաւակներն էին: Անոնք ցոյց տուին, որ հայ զինուորին համար չկայ անկարելի բան: Անոնք իրենց զոհաբերութեամբ լուծեցին վրէժը օսմանեան դաւաճանութեամբ ինկած մեր ժողովուրդի զաւակներուն: Ֆրանսացի գնդապետ Ռոմիէտ, հետեւեալ խօսքը արտասանեց հայկական Լեզունի 21 մուսալեռցի, չնգուշցի, սեբաստացի, արաբկիրցի, խարբերցի եւ չմկլածագցի նահատակներու յիշատակին...«...Քնացէ՛ք ձեր փառքին մէջ. Դուք ճամբան բացիք Արդարութեան եւ Իրաւունքին, որոնք դարերէ ի վեր վտարուած էին այս շրջաններէն: Պիտի գիտնանք ձեզի արժանի ըլլալ, որպէսզի այս հատուցումը կատարեալ եւ տեւական ըլլայ...» Փառք անոնց անմեռ յիշատակին: Այդ տղաքը փաստեցին, որ հայը կրիլ չի գիտեր: Երբ հատուցումի ժամը հասնի, ան միշտ պատրաստ է հայրենիքի կանչին ականջ դնելու, կամաւոր դառնալու եւ ի պահանջել հարկին իր կեանքը զոհաբերելու յանուն աշխարհի ժողովուրդներու ու հայ ժողովուրդի բարօր ու խաղաղ կեանքին: Փառք Արարայի 21 հայ նահատակներուն եւ բոլոր ճակատամարտերու հայ հերոսներուն:

Վ.Թոսունեան

ՃԱՆՉՆԱՆՔ ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Վիգէն Կ. Թառնեան

ԳԱԲՈՆԵՐ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ՆԱՀԱՆԳԸ Դ.ՄԱՍ

Պատմութիւն

ԺԹ.դարուն Արեւմտեան Հայաստանի մէջ իրավիճակը կտրուկ փոփոխութիւններ կրեց: Մէկ կողմէ՝ օսմանեան բռնապետական լուծին դէմ բռնկած ազգային-ազատագրական հուժկու շարժումը Պալքաններու մէջ եւ 19-րդ դարու ռուս-թրքական պատերազմները, ազգային ինքնագիտակցութեան զարթոնքը եւ օսմանեան դժնդակ տիրապետութիւնը թօթափելու ձգտումը, միւս կողմէ՝ ասորի հակազդելու թրքական կառավարութեան ջանքերը վատթարացուցած են արեւմտահայութեան կացութիւնը: 1828-1829 թուականին ռուս-թրքական պատերազմը եզրափակած Ադրիանապոլսոյ հաշտութեան դաշնագիրով (1829) Ախալցխայի եւ Ախալքալաքի գաւառները անցած են

ռուսական տիրապետութեան տակ, եւ ռուսական զօրքերու գրաւումը Արեւմտեան Հայաստանի տարածքէն շուրջ 90 հազար հայեր գաղթած են Արեւելեան Հայաստան, որուն հետեւանքով Արեւմտեան Հայաստանը տնտեսական անկում ապրած է, յօգուտ իսլամադաւան տարրի փոխումը է իր ժողովրդագրական պատկերը:

1820-1830-ական թուականներուն Օսմանեան Կայսրութեան մէջ ստեղծուած ծանր կացութիւնը կառավարող վերանախաւի յառաջդիմական տարրերուն պարտադրած է քայլեր ձեռնարկել վարչակարգի եւրոպականացման ուղղութեամբ: 1839 թուականին Թանգիմարթի առաջին օրէնքով (Գիւլիանէի հաթթը շերիֆ) նախատեսուած է, անկախ կրօնական պատկանելիութենէն, բոլոր հպատակներու անձի, ունեցումները, պատիւի անձեռնմխելիութիւն, հարկերու գանձման կապալային համակարգի վերացում եւ հարկերու կարգաւորում, դրամական վարչութեան, դատավարութեան բարելաւում եւ այլն: Սակայն, հանդիպելով իսլամական յետադիմական շրջանակներու կատաղի դիմադրութեան, այդ բարեփոխումները մնացած են թուղթի վրայ: Խրիմի պատերազմի ժամանակաշրջանին յառաջացած ճգնաժամային նոր կացութիւնը, Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Աւստրիոյ գործադրած ճնշումը սուլթանական կառավարութեան ստիպած են 18 Փետրուար 1856-ին հրապարակել Հաթթը հումայունը, որ, կրկնելով հանդերձ Հաթթը շերիֆը, լրացուցիչ իրաւունքներ կը վերապահէր քրիստոնեաներուն: Սակայն յետագայ հողային, վարչական եւ միւս օրէնքերը ոչ մէկ փոփոխութիւն մտցուցած են Արեւմտեան Հայաստանի հասարակական-տնտեսական վիճակի մէջ:

Արեւմտահայերու կեանքին մէջ կարեւոր իրադարձութիւնն էր Ազգային Սահմանադրութեան (1860) ստեղծումը, որ կոչուած էր կարգաւորելու եւ վարելու արեւմտահայերու կրօնական, կրթական, հասարա-

կական կեանքը:

1877-78 թուականներու ռուս-թրքական պատերազմը, Սան Սթեֆանոյի նախնական պայմանագիրը եւ Պերլինի պայմանագիրը (1878) նոր իրավիճակ ստեղծած են Արեւմտեան Հայաստանի մէջ: Սան Սթեֆանոյի եւ Պերլինի պայմանագիրի 61-րդ յօդուածներով միջազգային դիւանագիտութեան հարցի վերաձուած է Հայկական հարցը: Պատմական փաստ է, որ միակ գերիզօր ուժը, որ կրնար բան մը պարտադրել օսմանցիներուն ռուսերն էին: Արեւմտեան եւ Կեդրոնական Եւրոպայի երկիրներուն վերջին հոգն էին քրիստոնեայ հայերը: Երբ ռուսեր որեւէ պատճառով նահանջեցին, նաեւ նահանջեց մեր դատը: Այս ժամանակաշրջանին, Պուլկարիոյ ազատագրումը եւ Եւրոպայէն Օսմանեան կայսրութեան փաստական դուրս մղումը, օսմանեան թուրքերու առջեւ դրած են սեփական հայրենիք ստեղծելու միտումը եւ իրենց հայեացքը դարձնել դէպի կայսրութեան արեւելեան ծայրերը, յատկապէս Արեւմտեան Հայաստան: Օգտուելով եւրոպական մեծ տիրութիւններու միջեւ գոյութիւն ունեցող քաղաքական հակասութիւններէն՝ սուլթան Ապտուլ Համիտ Բ.-ը վիժեցուցած է բարեփոխումներու կատարումը զանազան ստապատիր պատրուակներով եւ իբր թէ ամբողջ կայսրութեան մէջ բարեփոխումներ կատարելու մտադրութեամբ: Իրականութեան մէջ սանձազերծուած է հակահայկական պատմութիւն, սկսած է մշակուիլ Հայկական հարցը հայերու տեղահանութեան ու կոտորածներու միջոցով լուծելու քաղաքական հեռանկայ ծրագիր: Այդ ուղղութեամբ առաջին քայլերէն մէկը եղած է քրտական համիտիէ հեծելազուններու ստեղծումը (1891), այնուհետեւ կազմակերպուած են հայկական կոտորածները (1894-1896 թուականներուն), որոնց զոհ գացած են աւելի քան 300000 արեւմտահայեր:

(Շարունակելի)

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ 2018-Ի ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒՆ ԱԶԱԿՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Այցելեցէք ստորեւ նշուած կապէն մէկը

<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Enregistrement-fr-arm.php>
<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Registration-en-ru.php>
<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Kayit-arab-turc.php>
<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Engrafi-grec-de.php>

Պետական փաստաթուղթեր

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ IV ԼԵԶՈՒ, ՄՇԱԿՈՅԹ ԵՎ ԱՒԱՆ-ԴՈՅԹՆԵՐ

Յօդուած 66.

Պետութիւնը կը պահպանէ, կ'ապահովէ եւ կը վերապրեցնէ հայերու մշակութային ասանդոյթները, սովորոյթները եւ բարքերը, անցեալ, ներկայ ու ապագայ հանդիսադրոյթները, ինչպէս օրինակ, հնագիտական ու պատմական վայրերը, արհեստները, նկարչական ստեղծագործութիւններն ու նմոյշները, ծէսերը, արհեստագիտութիւնը, տեսողական արուեստները, թատերական արուեստը եւ գրականութիւնը:

Յօդուած 67.

Պետութիւնը կը բացայայտէ, կը կիրառէ, կ'առաջացնէ եւ կ'ուսուցանէ հայերու ասանդոյթները, սովորոյթները եւ կրօնական ու հոգեւոր ծէսերը պահելով, պահպանելով եւ պաշտպանելով կրօնական եւ մշակութային վայրերը, յատկապէս մուտք ունենալու այնտեղ գործածելով եւ տնօրինելով ծիսական իրերը, նաեւ հայրենիք վերադարձնելու մարդկաց աճիւնները:

Պետութիւնը պէտք է հարկ եղած միջոցները ձեռնարկէ պարտադրելով, որ հայերու համար սրբազան վայրերը, ներառեալ եւ գերեզմանատեղիները, պաշտպանուած, յարգուած եւ պահպանուած ըլլան:

Յօդուած 68.

Պետութիւնը հայերու ապագայ սերունդներուն փոխանցելու համար կը վերակենդանացնէ, կ'օգտագործէ եւ կը զարգացնէ հայոց պատմութիւնը, լեզուն, բարբառները, անգիր ասանդոյթիւնները, իմաստասիրութիւնը, գրութեան ոճն ու գրակա-նութիւնը, ինչպէս եւ իրաւունք կուտայ ընտրելու կամ պահպանելու համայնքներու եւ բնակութեան վայրերու յատուկ անուանումները եւ անձնանունները: Հայերու իրաւունքներէն որեւէ մէկուն վտանգուած ըլլալու պարագային Պետութիւնը պարտադիր միջոցներ պէտք է ձեռնարկէ զայն պաշտպանելու, նաեւ պարտադրելու, որպէսզի շահախնդիր տարրերը կարենան հասկնալ քաղաքական, իրաւաբանական եւ վարչական ընթացակարգերու ծաւալումը, եւ զանոնք հասկնալի դարձնել, հարկ եղած պարագային անոնց տրամադրելով թարգմանիչ, կամ համապատասխան այլ ծառայութիւններ:

ԳԼՈՒԽ V ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՐ Նախագահ, Նախագահական Խորհուրդ

Յօդուած 69.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը պետութեան գլուխն է:

Հանրապետութեան Նախագահը կը հետեւի Սահմանադրութեան պահպանման, կ'ապահովէ օրէնսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանութիւններու բնականոն գործունէութիւնը:

Հանրապետութեան Նախագահը Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան, տարածքային ամբողջականութեան եւ անվտանգութեան երաշխիքն է:

Յօդուած 70.

Արեւմտեան Հայաստանի տարածքին՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կ'ընտրուի Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովին կողմէ, հինգ տար-ուան ժամկէտով:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ կրնայ

ընտրուիլ երեսունհինգէն մինչեւ եօթանասուն տարիքին հասած, վերջին եօթ տարիներուն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացի հանդիսացող եւ ընտրական իրաւունք ունեցող իւրաքանչիւր ոք:

Նոյն անձը չի կրնար աւելի քան երկու անգամ անընդմեջ ընտրուիլ Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնին:

Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւնը

Յօդուած 71.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կ'ընտրուի Սահմանադրութեամբ եւ օրէնքով սահմանուած կարգով:

Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւնը տեղի կ'ունենայ գործող նախագահի լիազօրութիւններուն աւարտէն յետոյ օր առաջ: Հանրապետութեան Նախագահ կ'ընտրուի այն թեկնածուն, որուն կողմ կը քուէարկեն ընտրողներու որակեալ մեծամասնութեան երկու երրորդը:

Եթէ քուէարկութեան դրուած ըլլայ երկուքէն աւելի թեկնածու, եւ անոնցմէ ոչ մէկուն կողմ քուէարկած ըլլան անհրաժեշտ թիւով ընտրողներ՝ ապա քուէարկութենէն յետոյ տասնեւորորորդ օրը տեղի կ'ունենայ Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութեան երկրորդ փուլը: Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութեան երկրորդ փուլին կրնան մասնակցիլ այն երկու թեկնածուները, որոնց կողմ քուէարկած կ'ըլլան առաւել թիւով

ընտրողներ: Երկրորդ փուլին Հանրապետութեան նախագահ կ'ընտրուի այն թեկնածուն՝ որուն կողմ կը քուէարկեն ընտ-րողներու որակեալ մեծամասնութեան երկու երրորդը:

Միայն մէկ թեկնածուի առկայութեա՝ ան ընտրուած կը համարուի, եթէ անոր կողմ կը քուէարկեն ընտրողներու որակեալ մեծամասնութեան երկու երրորդը:

Եթէ Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւնը չ'իրագործուի՝ ապա կը նշանակուի նոր ընտրութիւն, որուն համար քուէարկութիւնը տեղի կ'ունենայ նոր ընտրութեան օրէնքով սահմանուած կարգով:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նորընտիր Նախագահին իր պաշտօնը կը ստանձնէ Հանրապետութեան նախորդ Նախագահի լիազօրութիւններու աւարտական օրը:

Եթէ Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութեան արդիւնքներուն վերաբերեալ Սահմանադրական դատարանը բողոքարկող գործ կը ստանայ քննելու՝ ապա որոշում պէտք է կայացնէ դիմումը ստանալէն ետք տասնօրեայ ժամկէտի սահմաններուն մէջ:

Յօդուած 72.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի թեկնածու-ներէն մէկուն համար անյաղթահարելի խոչընդոտներ յառաջանալու պարագային՝ Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւնը կը յետաձգուի երկշաբաթեայ ժամկէտով:

Անյաղթահարելի ճանցում խոչընդոտներու չվերանալուն պարագային՝ կը նշանակուի նոր ընտրութիւն, իսկ քուէարկութիւնը տեղի կ'ունենայ նշուած երկշաբաթեայ ժամկէտի լրանալէն ետք քառասուն-երորդ օրը:

Մինչեւ քուէարկութեան օրը թեկնածուներէն մէկու մահուան պարագային՝ կը նշանակուի նոր ընտրութիւն, իսկ քուէարկութիւնը տեղի կ'ունենայ օրէնքով սահմանուած կարգով:

Յօդուած 73.

Հանրապետութեան Նախագահի հրաժարականին, մահուան, լիազօրութիւններու կատարման անհնարինութեան, կամ Սահմանադրութեան յօդուածով սահմանուած կարգով զինք պաշտօնանկ ընելու պարագաներուն՝ կը նշանակուի Հանրապետութեան Նախագահի արտահերթ ընտրութիւն, իսկ քուէարկութիւնը տեղի կ'ունենայ Հանրապետութեան Նախագահի պաշտօնի թափուր մնալէն ետք ոչ

ուշ քան քառասուներորդ օրը:

Յօդուած 74.

Ռազմական եւ արտակարգ դրութեան ժամանակ Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւն չի կատարուիր, եւ Հանրա-պետութեան գործող նախագահը կը շարունակէ իր լիազօրութիւնները: Այս պարագային ռազմական կամ արտակարգ դրութեան աւարտէն ետք՝ ոչ ուշ քան քառասուներորդ օրը, կը կատարուի Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւնը:

Յօդուած 75.

Հանրապետութեան Նախագահն իր պաշտօնը կը ստանձնէ օրէնքով սահմանուած կարգով.

1) Ազգային ժողովի յատուկ նիստով,

2) Ժողովուրդին տուած հետեւեալ երդումով.

«Ստանձնելով Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի պաշտօնը՝ կ'երդուիմ Լոյսի առջեւ, անվերապահօրէն կատարելու Սահմանադրութեան պահանջները, յարգելու մարդու եւ քաղաքացիի իրաւունքներն ու ազատութիւնները, ապահովելու Հանրապետութեան անկախութիւնը, տարածքային ամբողջականութիւնն ու անվտանգութիւնը՝ ի փառս Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան, եւ ի բարօրութիւն եւ լուսաւորութիւն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին»:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան ռազմավարութեան վերաբերեալ

Յօդուած 76.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը

1) Ուղերձով պէտք է դիմէ ժողովուրդին եւ Ազգային ժողովին:

2) Ազգային ժողովի ընդունած օրէնքն ստանալէ ետք՝ ան քսան-եւեակօրեայ ժամկէտի մէջ պէտք է ստորագրէ եւ հրապարակէ զայն: Այդ ժամկէտի սահմաններուն մէջ՝ ան կրնայ Ազգային ժողովին կողմէ ընդունուած օրէնքն առարկութիւններով եւ կամ առաջարկութիւններով վերադարձնել Ազգային ժողովին, պահանջելով նոր քննարկում: Ազգային ժողովին կողմէ վերստին ընդունուած օրէնքը ան պէտք է ստորագրէ եւ հրապարակէ հինգօրեայ ժամկէտի մէջ:

3) Սահմանադրութեան յօդուածով նախատեսուած պարագաներուն եւ կարգով՝ կ'արձակէ Ազգային ժողովը, նշանակելով արտահերթ ընտրութիւն:

4) Ըստ Ազգային ժողովի պատգամաւորական տեղերու բաշխման, եւ պատգամաւորական խմբակցութիւններուն հետ Հանրապետութեան Նախագահի տարած խորհրդակցութիւններուն հիման վրայ՝ ան վարչապետ կը նշանակէ պատգամաւորներու մեծամասնութեան վստահութիւնը վայելող անձը, իսկ եթէ այդ հնարաւոր չէ՝ ապա առաւել թիւով պատգամաւորներու վստահութիւնը վայելող անձը:

Վարչապետի նշանակման վերաբերեալ

Հանրապետութեան Նախագահը վարչապետ կը նշանակէ կառավարութեան կամ վարչապետի հրաժարականի ընդունումէն յետոյ տասնօրեայ ժամկէտի մէջ:

Կառավարութիւնը կը կազմաւորուի վարչապետի նշանակումէն յետոյ քսանօրեայ ժամկէտի մէջ:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը վարչապետի առաջարկութեամբ կը նշանակէ եւ կ'ազատէ կառավարութեան անդամները:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կ'ընդունի կառավարութեան հրաժարականը՝ նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նիստին, Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ իր պաշտօնն ստանձնելու, կառավարութեան անվտանգութիւն յայտնուելու, կառավարութեան ծրագիրին հաւանութիւն չտալու, վարչապետին կողմէ հրաժարական ներկայացուելուն, կամ վարչապետի պաշտօնը թա-

փուր մնալուն օրը:

Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ կառավարութեան հրաժարականի ընդունումէն յետոյ՝ կառավարութեան անդամները կը շարունակեն իրենց պարտականութիւններու կատարումը, մինչեւ նոր կառավարութեան կազմաւորուիլը:

5) Օրէնքով նախատեսուած պարագաներուն՝ Հանրապետութեան Նախագահը նշանակումներ կը կատարէ պետական պաշտօններուն:

6) Ան կը կազմաւորէ Ազգային անվտանգութեան խորհուրդը եւ կը նախագահէ անոր, կրնայ կազմաւորել խորհրդակցական այլ մարմիններ՝ որոնց կազմին մէջ ի պաշտօնէ կ'ընդգրկուին Արեւմտեան Հայաստանի վարչապետը, Ազգային ժողովի նախագահը, Սահմանադրական դատարանի նախագահը, եւ Արեւմտեան Հայաստանի պետական ռազմավարական նշանակութիւն ունեցող կառոյցներու ղեկավարներն ու պաշտօնատար այլ անձինք:

7) Ան կը ձեւաւորէ եւ կը ղեկավարէ Նախագահական խորհուրդը՝ որուն կազմին մէջ ի պաշտօնէ կ'ընդգրկուին Արեւմտեան Հայաստանի վարչապետը, Ազգային ժողովի նախագահը, Սահմանադրական դատարանի նախագահը եւ Արեւմտեան Հայաստանի պետական ռազմավարական նշանակութեան կառոյցներու ղեկավարներն ու պաշտօնական այլ անձինք:

Նախագահական խորհուրդին (ինչպէս եւ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային անվտանգութեան խորհուրդին) մէջ քննարկումներու եւ որոշումներու ընդունման միջոցով՝ ան կը հաստատէ եւ կ'իրականացնէ Արեւմտեան Հայաստանի ռազմավարութիւնը,

Կը ձեւաւորէ Արեւմտեան Հայաստանի նախագահի աշխատակազմը, Կը նշանակէ եւ կ'ազատէ պաշտօնէն Արեւմտեան Հայաստանի նախագահի լիազօր ներկայացուցիչները:

Պայմանագիրներու վաւերացման վերաբերեալ

8) Ան կը ներկայացնէ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւնը միջազգային յարաբերութիւններու մէջ, կ'իրականացնէ արտաքին քաղաքականութեան ընդհանուր ղեկավարումը, կը ստորագրէ եւ կը կնքէ միջազգային պայմանագիրներու վաւերագիրները, կը հաստատէ, կը կասեցնէ կամ չեղեալ կը յայտարարէ վաւերացում չպահանջող միջազգային պայմանագիրները:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ վաւերացման ենթակայ են այն միջազգային պայմանագիրները՝ որոնք ունին քաղաքական կամ ռազմական բնույթ, կամ կը նախատեսեն պետական սահմանի փոփոխութիւն:

9) Ան կը նշանակէ եւ ետ կը կանչէ պետութիւններուն եւ միջազգային կազմակերպութիւններուն առնչութեամբ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան դիւանագիտական ներկայացուցիչները, կ'ընդունի օտարերկրեայ պետութիւններու եւ միջազգային կազմակերպութիւններու դիւանագիտական ներկայացուցիչներու հաւատարմագիրներն ու ետկանչագիրները:

10) Ան Ազգային ժողովին կ'առաջարկէ Գլխաւոր դատախազի, Կէդրոնական բանկի նախագահի եւ Վերահսկիչ պալատի նախագահի պաշտօնի թեկնածութիւնները: Ան Գլխաւոր դատախազի առաջարկութեամբ կը նշանակէ եւ կամ կ'ազատէ Գլխաւոր դատախազի տեղակալները, որոնց շարքին Գերագոյն ռազմական ատենի դատախազին:

11) Ան կը նշանակէ Սահմանադրական դատարանի չորս անդամ, իսկ Ազգային ժողովին կողմէ, եթէ Սահմանադրութեան յօդուածի տուեալ կէտով սահմանուած ժամկէտին մէջ Սահմանադրական դատարանի նախագահ չի նշանակուիր՝ ան Սահմանադրական դատարանի կազմէն կ'ընտրէ եւ կը նշանակէ Սահմանադրական դատարանի նախագահ:

Սահմանադրական դատարանի եզրակացութեան հիման վրայ՝ ան կրնայ դադրեցնել Սահմանադրական դատարանի իր նշանակած անդամին լիազօրութիւնները, կամ կրնայ համաձայնութիւն տալ զայն որպէս մեղադրեալ ներգրաւելու, կալանաւորելու կամ դատական կարգով վարչական պատասխանատւութեան ենթարկելու հարց յարուցելուն վերաբերեալ:

12) Արդարադատութեան խորհուրդի առաջարկութեամբ՝ ան կը

Պետական փաստաթուղթեր

նշանակել Գերագոյն դատարանի եւ անոր պալատներու նախագահները եւ դատաւորները, Վերաքննիչ, առաջին ատեանի եւ Մասնագիտացուած դատարաններու նախագահները, նաեւ կը դադրեցնէ անոնց լիազօրութիւնները, համաձայնութիւն կուտայ զանոնք որպէս մեղադրեալ ներգրաւելու, կալանաւորուելու, կամ անոնց նկատմամբ դատական կարգով վարչական պատասխանատւութեան ենթարկելու հարց յարուցելու վերաբերեալ, ինչպէս եւ Արդարադատութեան խորհուրդի եզրակացութեամբ կը նշանակել Վերաքննիչ, առաջին ատեանի եւ Մասնագիտացուած դատարաններու դատաւորները:

Զինուած ուժերուն վերաբերեալ

- 13) Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը զինուած ուժերու գերագոյն գլխաւոր հրամանատարն է, ան կը համակարգէ պետական մարմիններու գործունէութիւնը պաշտպանութեան բնագաւառէն ներս, կը նշանակէ եւ կ'ազատէ զինուած ուժերու եւ այլ զօրքերու բարձրագոյն հրամանատարական կազմը:
- 14) Կը յայտարարէ համաներում
- 15) Հանրապետութեան վրայ զինուած յարձակման, անոր սպառնացող անմիջական վտանգի առկայութեան, կամ պատերազմ յայտարարուելու պարագային՝ կը յայտարարէ ռազմական դրութիւն, եւ կրնայ յայտարարել ընդհանուր կամ մասնակի զօրահաւաք, եւ որոշում կ'ընդունի զինուած ուժերու օգտա-գործման մասին:
- Պատերազմի ժամանակ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կրնայ նշանակել եւ ազատել զինուած ուժերու գլխաւոր հրամանատարին:
- Զինուած ուժերու օգտագործման, կամ ռազմական դրութիւն յայտարարուելու պարագաներուն՝ իրաւունքի ուժով անյապաղ կը գումարուի Ազգային ժողովի յատուկ նիստ:
- Ռազմական դրութեան իրաւական կարգը կը սահմանուի օրէնքով:
- 16) Սահմանադրական կարգին սպառնացող անմիջական վտանգի պարագային՝ խորհրդակցելով Ազգային ժողովի նախագահի եւ վարչապետի հետ, կը յայտարարէ արտակարգ դրութիւն, կ'իրականացնէ իրավիճակէն թելադրուող միջոցառումներ եւ ատոր մասին ուղերձով կը դիմէ ժողովուրդին:
- Արտակարգ դրութիւն յայտարարելու պարագային՝ իրաւունքի ուժով անյապաղ կը գումարուի Ազգային ժողովի յատուկ նիստ:
- Արտակարգ դրութեան իրաւական կարգը կը սահմանուի օրէնքով:
- 17) Օրէնքով սահմանուած կարգով՝ ան կուտայ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան ինքնութեան եւ քաղաքացիութեան իրաւունք, կամ կը զրկէ անկէ:
- 18) Օրէնքով սահմանուած կարգով ան կը շնորհէ քաղաքական ապաստան:
- 19) Ան կը պարզեւտրէ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան շքանշաններով եւ մեդալներով, կը շնորհէ բարձրագոյն զինուորական եւ պատուաւոր կոչումներ, բարձրագոյն դիւանագիտական եւ այլ դասային աստիճաններ:
- 20) Ան ներում կը շնորհէ դատապարտեալներուն:

Հրամանագիրներուն վերաբերեալ

Յօդուած 77.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կը հրապարակէ հրամանագիրներ եւ կարգադրութիւններ՝ որոնք պէտք չէ հակասեն Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեանն ու օրէնքներուն, եւ ենթակայ են կատարման՝ Հանրապետութեան ամբողջ տարածքին:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը 15-օրեայ ժամկետի մէջ՝ կը ստորագրէ եւ կը հրապարակէ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան օրէնքները:

Յօդուած 78.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահն անձեռն-

մխելի է:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահն իր լիազօրութիւններու ժամկետին մէջ եւ անկէ ետք՝ ալ չի՝ հետապնդուիր եւ պատասխանատւութեան ենթարկուիր իր կարգավիճակէն բխող գործողութիւններուն համար:

Կարգավիճակին հետ կապ չունեցող իր գործողութիւններուն համար՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կրնայ պատասխանատւութեան ենթարկուիլ իր լիազօրութիւնները աւարտելէն ետք միայն:

Յօդուած 79.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը կրնայ պաշտօնակ ըլլալ պետական դաւաճանութեան կամ այլ ծանր յանցագործութեան համար:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահին պաշտօնակ ընելու հարցին մասին եզրակացութիւն ստանալու համար՝ Ազգային ժողովը պատգամաւորներու ընդհանուր թիւի ձայներուն մեծամասնութեամբ ընդունուած որոշմամբ կը դիմէ Սահմանադրական դատարանին:

Հանրապետութեան Նախագահին պաշտօնակ ընելու մասին որոշումը՝ Սահմանադրական դատարանի եզրակացութեան հիման վրայ կը կայացնէ Ազգային ժողովը, պատգամաւորներու որակեալ մեծամասնութեան ձայներու երկու երրորդով:

Եթէ սահմանադրական դատարանի եզրակացութեամբ Հանրապետութեան Նախագահին պաշտօնակ ընելու հիմքերը կը բացակային՝ ապա հարցը կը հանուի Ազգային ժողովի քննարկումէն:

Յօդուած 80.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահն իր հրաժարականը կը ներկայացնէ Ազգային ժողովին:

Հրաժարականը ներկայացնելէ ետք տասնօրեայ ժամկետը լրանալուն պէս՝ երկօրեայ ժամկետի մէջ հրաժարականը կրկին ներկայացնելու պարագային, Հանրապետութեան Նախագահի հրաժարականը կը համարուի ընդունուած, եւ Սահմանադրութեամբ սահմանուած կարգով ու ժամկետներուն մէջ տեղի կ'ունենայ նախագահի արտահերթ ընտրութիւն:

Յօդուած 81.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի պաշտօնը թափուր մնալու պարագային՝ մինչեւ նորընտիր Նախագահի պաշտօնի ստանձնումը Հանրապետութեան Նախագահի պարտականութիւնները կը կատարէ Ազգային ժողովի նախագահը, իսկ եթէ այդ հնարաւոր չէ՝ ապա վարչապետը:

Ազգային ժողովի նախագահին կողմէ Հանրապետութեան Նախագահի պարտականութիւնները կատարելու միջոցին՝ Ազգային ժողովի նախագահի լիազօրութիւնները կը կատարէ Ազգային ժողովի նախագահի այն տեղակալը, որն իր պաշտօնին ընտրուելու ատեն ստացեր է առաւել շատ ձայներ: Այդ ընթացքին կ'արգիլուի նշանակել հանրաքուէ, նշանակել վարչապետ, նշանակել եւ ազատել զինուած ուժերու եւ այլ զօրքերու բարձրագոյն հրամանատարական կազմը (բացառութեամբ ռազմական դրութեան ժամանակ), նաեւ օրէնքով նախատեսուած պարագաներուն՝ կ'արգիլուի նշանակումներ կատարել ոստիկանութեան եւ ազգային անվտանգութեան մարմիններու պաշտօններուն, ինչպէս նաեւ իրականացնել Սահմանադրութեան յօդուածի կէտերուն մէջ սահմանուած լիազօրութիւնները:

Յօդուած 82.

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահը օրէնքով սահմանուած կարգով՝ կը ձեւաւորէ իր աշխատակազմը:

Հանրապետութեան Նախագահի վարձատրութեան, սպասարկման եւ անվտանգութեան ապահովման կարգը կը սահմանուի օրէնքով:

Գլուխ VI-ը կը հրապարակուի հաջորդ թիւով:

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի Խորհրդարանի Երկրորդ գումարման 2018-ի ընտրութիւններուն՝ 75 թեկնածուներու պաշտօնական անուանացանկը

ԱԶԱԿՑԵՑԷ ԶԵՐ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒՆ

Հետեւեալ ձեւով,
Սեղմեցէ ստորեւ բերուած յղումներէն մէկը, ձեր օգտագործած լեզուով (Հարցաթերթիկ մը կը բացուի), ուր կը գտնէք բոլոր
հնարաւորութիւնները որ կարողանաք աջակցիլ ձեր նախապիրած թեկնածուին:

<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Enregistrement-fr-arm.php>

<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Registration-en-ru.php>

<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Kayit-arab-turc.php>

<http://www.western-armenia.eu/WAP/Candidat/Engrafi-grec-de.php>

Հարցաթերթիկին վրայ —

1. Առաջին տողին վրայ մուտքագրեցէք ձեր նախապիրած թեկնածուի մականունն ու անունը,
2. Այնուհետեւ լրացուցէք ձեր անձնական տուեալները՝ որպէսզի դառնաք Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացի,
այնպէս որ ձեր աջակցութիւնը կը հաստատուի եւ դուք իրաւունք կ'ունենաք մասնակցելու խորհրդարանական
ընտրութիւններուն՝ իմանալով, որ կրնաք միայն մէկ թեկնածուի աջակցիլ:
Դուք կրնաք կարգաւ իւրաքանչիւր թեկնածուի կենսագրութիւնը առցանց՝ սեղմելով ստորեւ յղուած թեկնածուի մականունը:
Արեւմտեան Հայաստանի Խորհրդարանի յետագայ օրէնսդիր մարմնի ընտրութիւններու թեկնածուներու պաշտօնական ցանկը

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆԱՑԱՆԿԸ

1. VREJ APRAHAMIAN
ՎՐԵՋ ԱՐՈՒԱՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/vtr/11247.html>

2. LYDIA MARGOSSIAN
ԼԻԴԻԱ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/vtr/11233.html>

3. AGHVAN DONAKIAN
ԱԳՎԱՆ ՏՈՆԱԿԱՆԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/10489.html>

4. BENYAMIN HOVANNISSIAN
ԲԵՆԻԱՄԻՆ ՀՈՎԱՆՆԻՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/10472.html>

5. MOVSES NAJARIAN
ՄՈՎՍԵՍ ՆԱՃԱՐԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/10471.html>

6. JEAN GHAZARIAN
ՃԱՆ ԴԱՅԱՐՈՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/vtr/11226.html>

7. VIOLETTA AGHAIAN
ՎԻՈԼԵՏԱ ԱԴԱՆԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/21023.html>

8. KARNIG SARKISSIAN
ԿԱՐՆԻԿ Վ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/22483.html>

9. ROUBEN NAHATAKIAN
ՐՈՒԲԵՆ ՆԱՀԱՏԱԿԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/23016.html>

10. SAM TILBIAN
ՍԱՄ ԹԻԼԲԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/23637.html>

11. ARMENAG APRAHAMIAN
ԱՐՄԵՆԱԳ ԱՐՈՒԱՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/vtr/30552.html>

12. INGRID MEHDJIAN
ԻՆԳՐԻԴ ՄԵՀԺԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/vtr/30434.html>

13. RUZANNA KHATCHDRIAN
ՐՈՒԶԱՆՆԱ ԽԱՉԴՐԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/24632.html>

14. HAGOP ABEDJIAN
ՀԱԿՈՒ ԱՊԵԺԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30139.html>

15. KHOREN ABRAHAMIAN
ԽՈՐԵՆ ԱՐՈՒԱՍԵԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/28292.html>

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՆՈՒՄՆԱՑԱՆԿԸ

 <p>16. HRATCHIA PELIBOSSIAN ՀՐԱԾԻԱ ՓԵԼԻԲՈՍՏԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/28352.html</p>	 <p>17. KARIN APRAHAMIAN ԿԱՐԻՆ ԱՔՐԱՀԱՄԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28386.html</p>	 <p>18. MASIS NERSISIAN ՄԱՍԻՍ ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/28466.html</p>	 <p>19. LEONARDO BASMADYIAN ԼԵՈՆԱՐԴՈ ԲԱՍՄԱԴՅԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28511.html</p>	 <p>20. HIRACH YAGAN ՀԻՐԱՉ ԵԱԳԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28588.html</p>
 <p>21. ZAVEN GEGHAMIAN ԶԱՎԵՆ ԳԵԴՍԱՆԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28632.html.html</p>	 <p>22. RENIK AVETISIAN ՐԵՆԻԿ ԱՎԵԴԻՍԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28656.html</p>	 <p>23. MASIS PILTOIAN ՄԱՍԻՍ ՓԻԼՏՈԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28769.html</p>	 <p>24. RAZMIK KHACHATRIAN ՐԱԶՄԻԿ ԽԱՉԱՏՐԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28907.html</p>	 <p>25. PATHILIA APRAHAMIAN ՓԱԹԻԼԻԱ ԱՔՐԱՀԱՄԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/29153.html</p>
 <p>26. GARABED TOPUZIAN ԳԱՐԱԲԵԴ ԹՈՓՈՒԶԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/fr/28820.html</p>	 <p>27. VAZKEN SISLIAN ՎԱՍԿԵՆ ՍԻՍԼԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/28961.html</p>	 <p>28. ARARAT HOVANISSIAN ԱՐԱՐԱՏ ՀՈՎԱՆՆԻՍԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29199.html.html</p>	 <p>29. VLADIMIR PETROSIAN ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29009.html</p>	
 <p>30. SAHAK MUTAFIAN ՍԱՀԱԿ ՄՈՒՏԲԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30838.html</p>	 <p>31. APIT MAZMANIAN ԱՔԻՂ ՄԱԶՄԱՆԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29107.html</p>	 <p>32. SARKIS KASPIAN ՍԱՐԿԻՍ ԿԱՍՔԱՐԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29632.html</p>	 <p>33. RAZMIG KHOSROEV ՐԱԶՄԻԳ ԽՈՏՐՈՅԵՎ http://westernarmeniatv.com/29247.html</p>	
 <p>34. SIMON KASPIAN ՍԻՄՈՆ ԿԱՍՔԱՐԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29314.html</p>	 <p>35. VICKEN TOSSOUMIAN ՎԻԿԵՆ ԹՈՍՍՈՒՄԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29424.html</p>	 <p>36. ANJEL MIMEGHRIAN ԱՆՋԵԼ ՄԻՄԵԳՐԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29467.html</p>	 <p>37. VACHE AGOPIAN ՎԱՉԵ ԱԿՈՔԻԱՆ http://westernarmeniatv.com/29700.html</p>	

ԹԵԿԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՈՒԱԿԱՆ ԱՆՈՒՄԱՑԱՆԿԸ

38. HAYGARAM MNATSAGANIAN
ՀԱՅԿԱՐԱՄ ՆԱՅԿԱՆՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30005.html>

39. SARKIS GOULANIAN
ՍԱՐԿԻՍ ԳՈՒԼԱՆՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30011.html>

40. VOLODYA AVETISIAN
ՎՈԼՈԴԻԱ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29709.html>

41. SEDA MELIKIAN
ՍԵԴԱ ՄԵԼԻԿՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29932.html>

42. MATEOS MAZIDJIAN
ՄԱԹՈՍ ՄԱԶԻԺՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30145.html>

43. LEVON GILBERT MINASSIAN
ԼԵՎՈՆ ԺԻԼԲԵՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29774.html>

44. AREG PILVANKIAN
ԱՐԵԳ ՓԻՎԱՆԿՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30091.html>

45. KYRA STAMPOLIDOU
ԿԻՐԱ ՍՏԱՄՓՈԼԻԴՈՒ
<http://westernarmeniatv.com/en/29625.html>

46. VASILIKI TSATSAMPA
ՎԱՍԻԼԻԿԱ ՏՍԱՄՓԱ
<http://westernarmeniatv.com/en/29655.html>

47. IOANNIS CHATZIELFTHERIOU
ԻՈՆԱՆՆԻՍ ՇԱՉԻԼՖԹԵՐԻՈՒ
<http://westernarmeniatv.com/en/29746.html>

48. GEVORG KHACHGAZIAN
ԳԵՐՈՐԳ ԽԱՇԿԱԶՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29836.html>

49. GHOUKAS BABIAN
ԴՈՒԿԱՍ ԲԱԲՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30087.html>

50. ARMAN VARDANIAN
ԱՐՄԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29926.html>

51. ARMEN JATCHADRIAN
ԱՐՄԵՆ ԺԱՉԱԴՐԻԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30058.html>

52. HRANT KEOCHKERIAN
ՀՐԱՆԴ ԹԵՇԿԵՐԻԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29938.html>

53. NELLI HARUTYUNIAN
ՆԵԼԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/29945.html>

54. ADRINE AVAGIAN
ԱԴՐԻՆԵ ԱՎԱԳՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30437.html>

55. AGOP MULKIGIAN
ԱԳՈՔ ՄՈՒԿԻԳՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30454.html>

56. ARAM GRIGORIAN
ԱՐԱՄ ԳՐԻԳՈՐԻԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30522.html>

57. INESSA TACHDJIAN
ԻՆԵՍԱ ԹԱՇԺՅԱՆ
<http://westernarmeniatv.com/30061.html>

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՑԱՆԿԸ

 <p>58. ARMEN GEVORGIAN ԱՐՄԵՆ ԳԵՎՈՐԳԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30526.html</p>	 <p>59. ELI AVAGIMIAN ԷԼԻ ԱՈՒԱԳԻՄԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30301.html</p>	 <p>60. GEVORG DEMIRDJIAN ԳԵՎՈՐԳ ՏԵՄԻՐԾԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30531.html</p>	 <p>61. HARUTYUN NADJARIAN ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱԾԱՐԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30205.html</p>
 <p>62. HOVSEP GHAZARIAN ՅՈՎՍԵՔ ԴԱԶԱՐԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30201.html</p>	 <p>63. LIANA MARKOSIAN ԼԻԱՆԱ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/vfr/30450.html</p>	 <p>64. HMayak KOURKTCHIAN ՀՄԱԿԱ ՔՈՒՐՔՉԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30442.html</p>	 <p>65. MIRNA GEVORGIAN ՄԻՐՆԱ ԳԵՎՈՐԳԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30446.html</p>
 <p>66. SARGIS DEMIRDJIAN ՍԱՐԳԻՍ ՏԵՄԻՐԾԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30857.html</p>	 <p>67. ՆԵՐՍԷՍ ՕՂԵՍԻՍ NERSES ODEMIS http://westernarmeniatv.com/30535.html</p>	 <p>68. ROBERT SOULAHIAN ՐՈԲԵՐՏ ՍՈՒԼԱՀԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30636.html</p>	 <p>69. GARO ARMENIAN ԿԱՐՈ ԱՐՄԵՆԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30297.html</p>
 <p>70. MESROB NAHABETIAN ՄԵՍՐՈՔ ՆԱՀԱԲԵՏԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30361.html</p>	 <p>71. VAZKEN JAMKOTCHIAN ՎԱԶԳԵՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30357.html</p>	 <p>72. GAYANE AVAGIAN ԳԱՅԱՆԵ ԱՎԱԳԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30648.html</p>	 <p>73. ANI NAVASARDIAN ԱՆԻ ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30855.html</p>
 <p>74. ARMAN HOZAPIRIAN ԱՐՄԱՆ ՀՈԶԱՓԻՐԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30834.html</p>	 <p>75. SIMON DARONIAN ՍԻՄՈՆ ԴԱՐՈՆԵԱՆ http://westernarmeniatv.com/30829.html</p>	 <p>75. BASSAM TAHHAN ԲԱՍՍԱՄ ԹԱՀՀԱՆ http://westernarmeniatv.com</p>	 <p>77. MELIKSET ALEKSANIAN ՄԵԼԻՔՍԵՏ ԱԼԵԿՍԱՆԵԱՆ http://westernarmeniatv.com</p>

Երկուշաբթի 1 Հոկտեմբեր 2018 - Թիւ 4

Հրատարակչություն՝

Արեւմտեան Հայաստանի
Ուսումնասիրություններու Կեդրոնի

Հետադարձ կապ
mfa@warmeniagov.com